

URHEILUTIEDON JOUKKUEIDEN SM-KILPAILU 17.10.2015

Numeroituja varsinaisia kysymyksiä on 100. Kysymykset tulevat kymmenenä kymmenen kysymyksen eränä.

Jokaisessa numeroidussa kysymyksessä enimmäispistemäärä on sama. Jos kysymyksessä on kaksi alakohtaa tai siinä muuten kysytään kahta asiaa, saa kustakin alakohdasta tai kysyttävästä erillisestä asiasta enintään puolet kokonaisen kysymyksen enimmäispistemäärästä.

Henkilöitä kysyttäessä riittää sukunimi mikäli kysymyksessä ei toisin mainita. Kysymykset koskevat ns. yleisiä sarjoja, jollei kysymyksessä toisin mainita. Olympiakisoilla tarkoitetaan Kansainvälisen olympiakomitean järjestämiä tai auktorisoimia aikuisten kilpailuja mukaanlukien vuoden 1906 Ateenan ns. välikisat, vuoden 1924 Chamonix'n taannehtivasti talviolympialaisiksi nimetyt kilpailut ja Tukholmassa vuonna 1956 pidetyt ratsastusolympialaiset. Jos kysymys käsittelee työläisolympialaisia, shakkiolympialaisia, paralympialaisia, nuorten olympialaisia tms., kerrotaan se kysymyksessä erikseen. Arvokilpailuilla tai arvokisoilla tarkoitetaan olympialaisia ja MM-kilpailuja (ei esim. EM-kilpailuja). Koska osa kysymyksistä on pitkiä, on kysymyksissä lihavoinnilla pyritty korostamaan mitä niissä varsinaisesti kysytään, jotta tämä olisi tarvittaessa nopeasti huomattavissa.

Kysyttäessä urheilulajia halutaan mahdollisimman tarkkaa vastausta. Jos kysymys on esim. "Missä urheilulajissa Pekka Vasala voitti olympiakultaa vuonna 1972"? olisi täyteen pisteeseen vaadittava vastaus "miesten 1500 metrin juoksu". Jos sen sijaan kysyttäisi "missä urheilumuodossa Vasala voitti..." riittäisi täydet pisteet tuovaksi vastaukseksi vastaukseksi "yleisurheilu".

Ainakin joissain kysymyksissä saattaa saada ainakin osan enimmäispisteistä sinne päin olevilla kirjoitusasuilla yms. epätäydellisillä vastauksilla, joten kannattaa yrittää vastausta vaikei tarkalleen muistaisikaan.

Varsinaisten kysymysten lisäksi on lisäkysymys tasatilanteiden varalle. Mikäli kaksi joukkuetta tai useampia joukkueita on päätytty tasapisteisiin ratkaisee niiden keskinäisen järjestyksen se, kuinka lähelle oikeaa vastausta ne osuvat lisäkysymyksessä, jossa kysytään lukua. Mikäli lisäkysymyksiin ei tuo ratkaisua joukkueiden välille, jakavat ne saman sijoituksen. Poikkeuksena tälle on tapaus, jossa on kyse mestaruudesta eli joukkueet ovat jaetulla ensimmäisellä sijalla. Siinä tapauksessa näille joukkueille esitetään tarvittaessa uusia lisäkysymyksiä kunnes joukkueiden välille on saatu ero. Kysymyksissä ja vastauksissa mahdollisesti esiintyvät mielipiteet ja arvostelmat ovat kysymykset laatineen Tuomas Tumin henkilökohtaisia (jos niitäkään), eivätkä siis edusta esim. Suomen urheilutietäjien kantaa.

URHEILUTIEDON JOUKKUEIDEN SM-KILPAILU 17.10.2015

1. Jos ei huomioida vuoden 1972 olympialaisia joissa sulkapallo oli näytöslajina niin **minkä vuoden olympialaisissa ja missä kilpailumuodossa** (miesten kaksinpeli, naisten kaksinpeli, miesten nelinpeli, naisten nelinpeli tai sekanelinpeli) sulkapallon olympiakulta on mennyt Aasian ulkopuoliseen maahan?
2. **Kuka** on yleisurheilun MM-kilpailuissa sekä sijoittunut neljänneksi vain maanmiehilleen tai maannaisilleen hävitessään että sijoittunut viidenneksi hävitessään vain yhden maan urheilijoille? Eri yleisurheilulajien kaikkien aikojen maailmantilastoissa hänen paras sijoituksensa on erään lajin toinen sija.
3. Rolandas Paksas on toiminut Liettuan pääministerinä kahteen otteeseen: ensimmäisen kerran viitisen kuukautta vuonna 1999 ja toisen kerran seitsemisen kuukautta vuosina 2000-2001. Vuonna 2003 hänet valittiin Liettuan presidentiksi. Presidenttikausikin jäi kuitenkin vain n. vuoden mittaiseksi, kun Liettuan parlamentti erotti hänet virasta vuonna 2004. **Minkä urheilulajin** henkilökohtaisessa MM-kilpailussa Paksas sijoittui Neuvostoliittoa edustaen molemmat sukupuolet huomioiden 16:nneksi Itävallan Spitzerbergissä vuonna 1982 ja 51:nneksi seuraavissa MM-kilpailuissa Unkarin Békéscsabassa vuonna 1984? Mikäli huomioidaan vain miespuoliset kilpailijat, oli Paksasin MM-sijoitus 15:s vuonna 1982 ja 40:s vuonna 1984. Maailmanmestaruuden voitti vuonna 1982 Neuvostoliiton Viktor Smolin ja 1984 Tšekkoslovakian Petr Jirmus.
4. Yhdysvaltalaisen California Products Corporation -yhtiön omistamiin tuotemerkkeihin divisiooniensa Decosystems ja Plexipaven kautta kuuluvat DecoTurf ja Plexicushion Prestice. **Mitä urheilumuotoa** varten DecoTurf ja Plexicushion Prestige ensisijaisesti on tarkoitettu?
5. **Minkä nimisen** suomalaisen **internetsivuston** tunnuskuviota on alla vasemmanpuoleisessa kuvassa **ja mihin urheilumuotoon** tämä sivusto on erikoistunut? Tunnus on useimmiten oikeanpuoleisen kuvan tapaan musta-harmaa, mutta esiintyy joissain yhteyksissä muunkinvärisenä: ainakin punaisena ja valkoisena.

6. Ranskalainen Mourad Boudjellal tuli alunalkaen tunnetuksi ja loi merkittävän omaisuuden sarjakuvakustantajana. Viime vuosina hän on päätoimisesti keskittynyt rugbyjoukkueen johtamiseen. Boudjellalin johtama ja rahoittama joukkue on voittanut korkeatasoisimpana eurooppalaisena rugby union -pelimuodon kansainvälisenä miesten seurajoukkuekilpailuna pidetyn kilpailun kolmella viimeisimmällä loppuun pelatulla kaudella. Pelikausilla 2012/2013 ja 2013/2014 tässä asemassa ollut kilpailu oli European Rugby Cup -nimisen organisaation järjestämä Heineken Cup. Vuonna 2014 European Rugby Cup ja Heineken Cup lakkautettiin ja parhaat eurooppalaiset seurajoukkueet siirtyivät pelaamaan perustettua European Rugby Champions Cupia. **Mikä on** Boudjellalin johtaman **joukkueen kotikaupunki**? Yläpuolella oikealla on joukkueen vaakuna.
7. **Minkä niminen** on tämä kansainvälinen **urheilukilpailu**? Se oli jo yli 50 vuoden ajan järjestetty joka toinen vuosi vuosiluvultaan parittomina vuosina kunnes sitä ei suunnitellusti pystytty järjestämään tai haluttu järjestää vuonna 2001 Yhdysvalloissa maan mentyä paniikkiin syyskuun 11. päivän terrori-iskujen vuoksi. Kilpailu siirrettiin vuodelle 2002 ja on siitä alkaen pidetty vuosiluvultaan parillisina vuosina.
8. Talvivaaran kaivososakeyhtiön rahoitus- ja talousjohtajana vuosina 2005-2015 ja vuosina 2012-2014 samalla myös varatoimitusjohtajana toimi Saila Miettinen-Lähde. Vuonna 2015 hän siirtyi Outokumpu Oyj:n rahoitusjohtajaksi. **Minkä urheilumuodon** MM-kilpailuedustaja ja kahdeksankertainen Suomen mestari hän on?
9. Paljon julkisuutta on viime aikoina saanut jupakka, joka liittyy Tullin pääjohtajan Antti Hartikaisen menettelytapoihin viranhoidossaan. Hartikainen sai vuonna 2015 sisäministeriltä vakavan huomautuksen. Hartikaisen toiminta oli herättänyt osassa Tullin henkilöstöä tyytymättömyyttä jo pitkään. Työilmapiiriongelmat ovat laajempiakin, mutta yksi sivujuonne on ollut se, että Hartikaisen aviopuoliso Tytti Kujanen-Hartikainen on useampaankin kertaan hakenut Tullista työpaikkaa, ja rekrytoinnista vastuussa ollut henkilöstö on kokenut pääjohtaja Hartikaisen yrittäneen Tullin sisällä (kylläkin tuloksetta) edistää puolisonsa työnsaantia, vaikka on asiassa esteellinen ja asiasta päättäminen muutenkin kuuluu pääjohtajaa alemmalle tasolle Tullin organisaatiossa. **Minkä urheilumuodon** MM-mitalisti ja nelinkertainen Suomen mestari on pääjohtajan puoliso Tytti Kujanen-Hartikainen?
10. Suomen Purjehtijaliitto ja Suomen Veneilyliitto yhdistivät toimintansa vuoden 2011 alussa aloittaneeksi Suomen Purjehdus ja Veneily -nimiseksi liitoksi. **Kuka** vuonna 2009 eräästä korkeasta virasta eläkkeelle jäänyt **henkilö** oli Suomen Purjehdus ja Veneily ry:n ensimmäinen hallituksen puheenjohtaja? Hän toimi puheenjohtajana vuodet 2011-2012.

URHEILUTIEDON JOUKKUEIDEN SM-KILPAILU 17.10.2015

11. **Kenen suomalaisen olympiavoittajan** kunniaksi tehty julkinen veistos on kokonaisuus, johon kuuluu kaksi erilaista häntä esittävää näköispatsasta?
12. Bernhard (lempinimi ainakin englanninkielisissä piireissä ”Buddy”, perhepiirissä ainakin ”Bernd”) Elias syntyi vuonna 1925 Saksan Frankfurt am Mainissa. Hän muutti vuonna 1931 Sveitsiin, jossa hänen isänsä mm. hoiti pektiiniä (esim. hillon ja marmeladin valmistuksessa käytettävä aine) sekä mausteita valmistaneen ja myyneen Opekta AG -yhtiön Sveitsin-toimintoja. Bernhard Elias harrasti taitoluistelua ja esiintyi jääklovnina erilaisissa näytöksissä. Vuonna 1947 hän sai esiintyjäsopimuksen klovniksi Holiday on Ice -luistelunäytöskiertueelle, ja olikin sitten ammattilaisluistelija vuoteen 1961 asti. **Kenen kirjoittaman** samana vuonna (1947) ilmestyneen kirjan ansiosta hänen luistelutaitonsa olivat tulleet laajasti tunnetuiksi Sveitsin ulkopuolellakin?
13. **Kenelle** sittemmin maailmanmestariksi tulleelle **nyrkkeilijälle** hävisivät ammattinyrkkeilyottelun vuonna 1978 sekä nyrkkeilijä Floyd Mayweather Juniorin isä Floyd Mayweather (josta Mayweather Juniorin tultua kuuluisaksi on ryhdytty käyttämään lisämäärettä Senior) että Mayweather Juniorin managerin Al Haymonin veli Bobby Haymon?
14. Maaliskuun 22. päivänä vuonna 1943 tapahtui ns. Hatynin joukkomurha, jossa saksalaiset sotajoukot murhasivat valkovenäläisessä Hatynin kylässä 149 siviiliä. Suurin osa murhattuista oli lapsia. Tämä terrori-isku oli kostotoimi aiemmin samana päivänä n. 6 kilometrin päässä Hatynista sattuneelle tapaukselle, jossa saksalaisen miehittäjän miehitysalueelle asettaman poliisipataljoonan saattue joutui neuvostopartisaanien väijytykseen, jossa neljä poliisijoukkoon kuulunutta tapettiin. **Kuka yleisurheilun olympiavoittaja** oli mainitun poliisipataljoonan komentaja ja yksi neljästä väijytyksessä kuolleesta poliisista?
15. Kuvan henkilö on ainoa ranskalaisurheilija, joka on voittanut saman henkilökohtaisen lajin kultamitalin kolmissa eri olympialaisissa. Hänen olympiavoittonsa ovat vuosilta 2000, 2004 ja 2012. Hänen veljensä – etunimeltään Patrice – voitti samasta lajista olympiahopean vuonna 1996. **Kuka kuvassa on ja missä urheilumuodossa** hän on olympiavoittonsa saavuttanut?

16. **Kuka itävaltalainen** on ainoa joka on voittanut vähintään yhden osakilpailun sekä alppihiihdon naisten maailmancupissa että alppihiihdon miesten Euroopan cupissa?

URHEILUTIEDON JOUKKUEIDEN SM-KILPAILU 17.10.2015

17. Vuoden 2004 olympialaisten uimahypyissä miesten ponnahduslaudan parikilpailu oli dramaattinen. Ennen viimeistä hyppykierrosta hulppeassa johdossa oli Kiinan pari Peng Bo ja Wang Kenan pistemäärällä 283,89. Toisena oli Yhdysvaltain pari – veljekset Justin Dumais ja Troy Dumais – pistein 271,41. Kolmantena olleen parin pistemäärä oli siinä vaiheessa 270,84 ja neljäntenä olleen 269,70. Ennakkosuosikkeihin kuulunut Venäjän pari Aleksandr Dobroskok ja Dmitri Sautin ei ollut aiemmilla kierroksilla onnistunut kovinkaan hyvin ja oli ennen viimeistä kierrosta vasta viidentenä. Kiinalaisparille olisi siis riittänyt kultaan varsin keskinkertainenkin viimeisen kierroksen pistemäärä. Kun viidennen eli viimeisen hypykierroksen piti alkaa, juoksi katsomosta ponnahduslaudalle vedonlyöntisivustoa mainostanut katsoja ja hyppäsi pommilla altaaseen. Kiinan parin viimeinen hyppy epäonnistui täydellisesti: Voltteja pyöriessään Wang menetti koordinaationsa kokonaan, jätti voltit kesken ja putosi veteen holtittomasti niskalleen/selälleen. Hyppy tuomittiin keskeytetyksi ja siten sitä ei varsinaisesti arvosteltu pistein vaan se antoi 0 pistettä. Peng ja Wang jäivät koko kilpailun viimeiselle eli kahdeksannelle sijalle. Kiinalaisten epäonnistuminen avasi mahdollisuuden myös Dobroskokille ja Sautinille. Sautin kuitenkin löi päänsä ponnahduslautaan ja he saivat viimeisestä hypystä vain 46,20 pistettä ja putosivat entisestäänkin päätyen lopputuloksissa seitsemännelle sijalle. Myös Dumais'n veljesten viimeinen hyppy epäonnistui veteentulon osalta karkeasti. Se tuotti vain 55,65 pistettä ja pari jäi kilpailussa kuudenneksi. **Mitä maata edustanut pari** tuon kilpailun voitti? Ennen viimeistä kierrosta he olivat olleet neljännellä sijalla. Tämä on kyseisen maan ainoa mitalisija olympialaisten uimahypyistä. MM-kilpailuiden uimahypyistä sillä ei ole yhtään mitalia.

18. **Mikä** suomalainen **urheiluinstituutio** on käyttänyt tunnuksenaan oheista merkkiä?

19. Pesäpalloliitto on valinnut vuoden miespesäpalloliijaksi kolme kertaa sellaisen pelaajan, joka valintavuoden aikana on pelannut pesäpalloa Suomen toiseksi korkeimmalla sarjatasolla. Vuonna 1966 valinta oli suomensarjassa Halsuan Toivoa edustanut Allan Karvonen ja vuonna 1968 suomensarjassa Lahden Maila-Veikkoja edustanut Heikki Laine. **Kuka kolmas pelaaja heidän lisäksi** kuuluu tähän joukkoon?
20. Naisten sarjassa ovat japanilaisista pystyneet erääseen olympiasaavutukseen vain Hirofumi Daimatsu vuonna 1964 ja Shigeo Yamada vuonna 1976. **Kuka on ainoana japanilaisena kyennyt samaan** olympiasaavutukseen **miesten sarjassa ja minä vuonna**?

URHEILUTIEDON JOUKKUEIDEN SM-KILPAILU 17.10.2015

21. **Minkä** joko vuonna 2012 tai vuonna 2014 olympialaisten ohjelmaan kuuluneen **urheilumuodon** maailmanmestaruuksia on ratkaistu
- a) Pjongjangissa – Pohjois-Korean pääkaupungissa?
- b) Pyeongchangissa – eteläkorelaisessa kunnassa, jolle on myönnetty vuoden 2018 talviolympialaiset?
22. **Mikä** sama **kutsumaetunimi** kuin kuuluisilla isoisällään ja isoisänsä isällä oli kalpamiekkailussa yhteensä kaksi kulta- ja kaksi hopeamitalia sekä yhden pronssimitalin vuosien 1908-1924 olympialaisista saavuttaneella miekkailijalla, jonka sukunimi oli Lippmann?
23. Baseballin ammattilaisliiga MLB:n parhaista pelajista suuri osa on nykyisin latinalaisamerikkalaisia. Tämä puertoricolainen pelaaja oli sekä ensimmäinen MLB:n kauden arvokkaimmaksi pelaajaksi valittu latinalaisamerikkalainen pelaaja (valinta vuonna 1966) että ensimmäinen MLB:n loppuottelusarjan World Seriesin arvokkaimmaksi pelaajaksi valittu latinalaisamerikkalainen pelaaja (valinta vuonna 1971)? Vuoden 1972 viimeisenä päivänä hän oli mukana avustuslentokoneessa – tarkoituksena viedä avustustarvikkeita Nicaraguahan maanjäristyksestä kärsineille ihmisille – kun lentokone putosi mereen Puerto Ricon rannikolla. Hänen ruumistaan ei löydetty. **Kuka** oli tämä **pelaaja ja mitä seuraa hän edusti** koko MLB-uransa ajan vuodesta 1955 vuoteen 1972?

24. Kuvassa juoksija saapuu maratonilta maaliin voittajana ja kovalla ajalla, mutta omintakeisella tyylillä maalinauhan alta jalat edellä sukeltaen. Juoksija liukastui maaliviivalle asennettuun ajanottoanturin suojuukseen. **Kuka** on tämä **juoksija ja missä kaupungissa** vuonna 2006 pidetyllä maratonilla tapaus sattui?

25. **Kuka suomalainen** on joutunut toimitsijoiden laskuvirheen vuoksi luistelemaan ylimääräisen kierroksen eli yhteensä n. 3400 metriä olympialaisten 3000 metrin pikaluistelukilpailussa **ja minä vuonna** tapaus sattui? Tuloluetteloon kyseisen luistelijan tulokseksi kuitenkin lopulta ilmiselvästi merkittiin 3000 metrin "väliaika".

URHEILUTIEDON JOUKKUEIDEN SM-KILPAILU 17.10.2015

26. **Kuka on olympialaisista eniten painimitaleita kerännyt urheilija?** Hän saavutti vuosina 1956-1968 kreikkalais-roomalaisesta painista ja vapaapainista yhteensä viisi olympiamitalia. Vuoden 1972 olympialaisissa hän ei enää yltänyt mitalisijoille, mutta kävi ehkä kuuluisimman ottelunsa: kreikkalais-roomalaisen painin superraskaan sarjan (yli 100 kg) ensimmäisen kierroksen ottelussa hän heitti komeasti yli 180 kg painanutta Yhdysvaltojen painijaa Chris Tayloria ja päätti heiton selättämällä Taylorin.

27. Real Madrid pelasi Espanjan jalkapalloliigassa paikallisottelun Getafea vastaan 23. toukokuuta 2015. Kun Real johti peliä 5-3 ja Realin Cristiano Ronaldo oli tehnyt kolme maalia, otti valmentaja Carlo Ancelotti 58. minuutilla Ronaldon pois kentältä ja vaihtoi hänen tilalleen pelaajan, josta tuli nuorimpana Real Madridin miesten jalkapallon edustusjoukkueessa koskaan pelannut pelaaja. **Kuka on tämä** 17. joulukuuta 1998 syntynyt **jalkapalloilija ja mitä maata hän edustaa** maajoukkueetasolla?

28. Neuvostoliitto osallistui yhdeksiin kesäolympialaisiin (1952-1980 ja 1988) ja yhdeksiin talviolympialaisiin (1956-1988). **Mikä oli** Neuvostoliiton **menestyksekkäin yksittäinen laji** olympialaisissa? Se saavutti siinä ”täydet” yhdeksän kultamitalisijaa eli voiton joko kaikissa kesäolympialaisissa tai kaikissa talviolympialaisissa joissa oli mukana.

29.

- a) **Kenen olympiavoittajan** isoisä oli vuonna 1947 valmistuneen Helsingin uimastadionin suunnitellut arkkitehti?
- b) **Kuka olympiaurheilija** on helsinkiläisen vuonna 1999 valmistuneen Mäkelänrinteen uintikeskuksen suunnitellut arkkitehti?

30. Pyörätuolikelaja Leo-Pekka Tähti lienee tunnetuin Tähti-sukuniminen vammaisurheilija, mutta ei kuitenkaan MM- eikä EM-tasolla menestynein. **Minkä urheilumuodon** pyörätuoliluokassa Jouni Tähti on voittanut viisi maailmanmestaruutta ja 18 Euroopan mestaruutta?

URHEILUTIEDON JOUKKUEIDEN SM-KILPAILU 17.10.2015

31. Vaikka Yhdysvaltoja joissain yhteyksissä esitellään markkinatalouden airuena, on se tunnetusti sekatalousmaa. Urheilu ei kuulu siellä erityisen markkinataloushenkisiin sektoreihin. Esim. palloilulajeissa monet ammattilaisjoukkueet saavat kotikaupungeiltaan ja/tai -osavaltioiltaan suuria tukiaisia joko suoraan tai välillisesti. Erityisen mittavia julkisia tukiaisia on annettu amerikkalaisessa jalkapallossa, jossa nykyaikaisten (siis pompöösiön) stadionien rakentaminen on niin kallista, etteivät joukkueiden omistajat useinkaan raaski sitä ainakaan kokonaan omilla rahoillaan tehdä vaan merkittävä osa kuluista katetaan julkisin varoin. Toisinaan tällaisessa puolijulkisessa ja puoliyksityisessä järjestelmässä käy niin, että joukkueiden omistajien ja julkishallinnon sukset menevät ristiin. Kaksi kuuluisaa esimerkkiä tällaisista tapauksista liittyvät Marylandin osavaltiossa sijaitsevaan Baltimoren kaupunkiin.
- a) Amerikkalaisen jalkapallon NFL-liigassa pelanneen baltimorelaisen joukkueen omistaja Robert Irsay halusi siirtää joukkueensa toiseen osavaltioon. Baltimoren kaupunki ja Marylandin valtio vastustivat ajatusta. Julkishallinto kehitti suunnitelman, että Maryland säätää lain, joka mahdollistaa Baltimoren takavarikoivan joukkueen Irsaylta itselleen. Irsay ratkaisi asian omalla tavallaan sen päivän (29.3.1984) vastaisena yönä, jona Marylandin kongresssin oli määrä päättää lain (jolla kongressissa oli ilmeinen enemmistön kannatus) hyväksymisestä. Irsay pakkautti joukkueen irtaimen omaisuuden kuorma-autoihin, otti henkilökunnan mukaan ja lähti joukkueineen maanpakoon Marylandista. **Mikä kaupunki** tuli Irsayn omistaman joukkueen uudeksi kotipaikaksi?
- b) Erään NFL:ssä amerikkalaista jalkapalloa pelanneen joukkueen varsinainen toiminta (henkilökunta, pääosa irtaimesta omaisuudesta yms.) siirrettiin kysymyksen a-kohdassa käsitellystä tapauksesta asti ilman NFL-joukkuetta olleeseen Baltimoreen vuonna 1996. Baltimoreessa joukkueen nimeksi tuli Baltimore Ravens. Joukkueen siihenastinen kotikaupunki oli vastustanut joukkueen siirtymistä muualle. Tapauksessa päädyttiin sellaiseen kompromissiin, että siirron ulkopuolelle jäi eräs merkittävä omaisuuserä: joukkueen nimi, brändi ja oikeus esiintyä joukkueen historian jatkajana. Tämä joukkueidentiteetti jäädettiin odottamaan josko kaupunkiin löydettäisi uusi jalkapalloyrittäjä, jolle NFL-joukkueen perustamisen porkkanaksi olisi sitten tarjota hyödynnettäväksi valmis brändi historioineen. Karensiajaksi määriteltiin kolme vuotta, jona aikana uusi joukkue ei voisi aloittaa saman brändin alla, jonka Baltimoreen siirtynyt joukkue oli jättänyt. Vuonna 1999 kaupunkiin perustettiinkin uusi NFL-joukkue, joka otti itselleen vuonna 1996 lopettaneelta joukkueelta jääneen nimen ja brändin. **Mikä on** tämä **kaupunki**, josta joukkue siirtyi Baltimoreen vuonna 1996 ja johon kolme vuotta myöhemmin uusi joukkue perustettiin?
32. Jos tarkastellaan niitä 35:ttä globaalia lajiliittoa, jotka tällä haavaa ovat Kansainvälisen Olympiakomitean partnereina järjestämässä omia lajejaan joko vuoden 2016 kesäolympialaisiin tai vuoden 2018 talviolympialaisiin niin vain kahdessa niistä on tällä hetkellä nainen presidenttinä. **Minkä urheilumuodon** kansainvälisen liiton presidentti on
- a) skotlantilainen nainen Kate Caithness?
- b) espanjalainen nainen Marisol Casado?
33. Pauli Belik oli suomalainen urheilija, jonka elämä päättyi vuonna 1983 hyppyyn Kaknäsin tv-tornin näköalatasanteelta Tukholmassa. **Minkä urheilumuodon** edustajana Belik oli tunnettu?
34. **Mihin kuntaan kuuluvat** Särkelän kylä ja siellä oleva Särkiaapa, josta vuonna 1938 löytynyttä rikkoutunutta puuesinettä löytymisen jälkeen aluksi arveltiin reen jalakseksi, mutta jota on sittemmin ryhdytty pitämään todennäköisemmin suksena? Sikäli kuin se on suksi on se vanhin Suomesta löytynyt suksi – sen iäksi arvioidaan n. 5200-5400 vuotta.
35. Vuoden 1988 olympialaisissa Yhdysvaltain Gregory ”Greg” Best ylsi esteratsastuksen henkilökohtaisen kilpailun hopealle ratsunaan Gem Twist. Sama ratsukko myös kuului hopeamitalit voittaneeseen Yhdysvaltain ryhmään esteratsastuksen joukkuekilvassa. Vuonna 2006 Gem Twist kuoli. Kuolemansa jälkeen se sai osakseen erään sellaisen huomionosoituksen, jota yksikään olympiamitalisti – ei ihminen eikä hevonen – ei aiemmin ollut saanut elinaikanaan eikä kuolemansa jälkeen. **Millaisen huomionosoituksen?**

URHEILUTIEDON JOUKKUEIDEN SM-KILPAILU 17.10.2015

36. Olli-Pekka Karjalainen nousi moukarinheiton vuoden 2006 Euroopan mestariksi vasta vuosia kilpailun jälkeen, kun kilpailussa häntä pidemmälle heittänyt Valko-Venäjän Ivan Tsihan (Tihon) hylättiin antamansa dopingnäytteen osoittaututtua positiiviseksi. Suomen ja Ruotsin välisen yleisurheilumaatottelun yhteydessä Helsingin Olympiastadionilla pidettiin vuonna 2014 palkintoseremonia, jossa Karjalainen sai EM-kultamitalin. Jupakan voittajia ja häviäjiä voi tarkastella vaikka seuraavasti:
- a) **Mikä** urheilutekstiilien **valmistaja/tuotemerkki** toimi Suomen yleisurheilumaajoukkueen vaatettajana vuonna 2006, mutta ei saanut panokselleen sitä vastinetta, että Karjalainen olisi pukeutunut sen asuun saadessaan EM-kultamitalin Göteborgissa vuonna 2006 tai edes Helsingissä vuonna 2014?
- b) **Mikä** urheilutekstiilien **valmistaja/tuotemerkki** toimi Suomen yleisurheilumaajoukkueen vaatettajana vuonna 2014 ja sai ansiotonta kunniaa kun Karjalainen otti EM-kultamitalin vastaan sen asuun (Suomen vuoden 2014 maajoukkueasuun) pukeutuneena?
37. **Mikä oli** kaksinkertaisen purjelennon maailmanmestarin Markku Kuittisen käyttämä **kilpailutunnus**, jonka Suomen Ilmailuliiton purjelentotoimikunta päätti vuonna 2013 jäädyttää 19. joulukuuta 2012 kuolleen Kuittisen muistoa kunnioittaakseen?
38. **Kuka** aktiivisesti **autourheilun parissa toiminut henkilö** oli ensimmäinen suomalaisessa tuomioistuimessa tuomion törkeästä sisäpiirintiedon väärinkäytöstä saanut henkilö?
39. **Minkä maan** parlamentin ensimmäinen mustaihoinen kansanedustaja oli Cecilia Tait? Urheilu-urallaan hänet valittiin eräiden olympiakisojen parhaaksi pelaajaksi naisten lentopallossa, vaikka hänen joukkueensa ei kultaa voittanutkaan.
- 40.
- a) Brasilia havittelee olympiaisännille tyypilliseen tapaan menestystä laajalla rintamalla vuonna 2016 Rio de Janeirossa pidettävistä olympialaisista – myös urheilumuodoista, jotka eivät aiemmin ole olleet maan vahvimpia. Yhtenä maan potentiaalisista menestyjistä pidetään vuonna 1998 syntynyttä Marcus D’Almeidaa. **Mikä on hänen urheilumuotonsa?** Brasiliassa ei ole siitä urheilumuodosta vielä yhtään mitalia olympialaisista eikä MM-kilpailuista, mutta D’Almeida sijoittui vuoden 2014 henkilökohtaisessa maailmancupissa toiseksi?
- b) Marcus D’Almeida käyttää toisinaan kahta etunimeä. **Mikä** muutenkin vuoden 2016 olympialaisten yhteydessä jo etukäteen paljon esillä ollut **nimi** on hänen toinen etunimensä?

URHEILUTIEDON JOUKKUEIDEN SM-KILPAILU 17.10.2015

41. **Mikä on** vuonna 2004 jääpallon maailmanmestaruuden voittaneeseen Suomen joukkueeseen kuuluneen **veljesparin** yhteinen **sukunimi**?
42. **Mitkä kaksi** pelikaudella 1977/1978 pohjoisamerikkalaisessa jääkiekkoliiga NHL:ssä pelannutta **seuraa** (yhtiötä) fuusioituivat keskenään vuoden 1978 kesällä?
43. **Mikä laji** oli olympialaisissa ensimmäisen kerran mukana naisille vuonna 1956 ja miehille vuonna 1968?
44. **Minkä urheilumuodon** olympiahistorian menestynein maa kultamitalisijojen määrän perusteella on Saksan Demokraattinen Tasavalta eli Itä-Saksa?
45. Martti "Masa" Jäppilä perusti vuonna 1925 viihdeorkesterin, jonka nimeksi sen käyttämän harmonikkamerkin mukaan otettiin Dallapé. Orkesteri on yhä 90 vuotta myöhemmin olemassa. Vuodesta 2010 alkaen sen johtajana ja oikeuksien omistajana on ollut Juha Hostikka. **Mikä on** se **urheilumuoto**, jossa Dallapén nykyisellä johtajalla Hostikalla on Suomen mestaruus yleisestä sarjasta ja jossa sen ensimmäisellä johtajalla Jäppilällä *Urheilumme kasvot*-kirjan mukaan oli kuusi Suomen mestaruutta veteraanisarjassa?
46. Länsisaksalainen Anton "Toni" Angerer kuoli vuonna 1975 urheilussa saamiinsa vammoihin. **Minkä urheilumuodon tai -lajin parissa ja missä kaupungissa** hän oli kuolettavat vammansa saanut?
47. **Millä vuosikymmenellä** Wimbledonin tennisturnauksen naisten kaksinpelimestaruuden ensimmäisen kerran voitti niikkapituutta lyhyemmässä hameessa kyseisen turnauksen loppuottelun pelannut pelaaja?
48. Kolme valkoista raitaa tulivat laajasti kansainvälisesti tunnetuksi Adidas-yhtiön symbolina vuoden 1954 jalkapallon MM-turnauksessa, jossa mestaruuden voittanut Länsi-Saksan joukkue pelasi Adidaksen valmistamilla kolmiraitasymbolilla varustetuilla irtonappulakengillä. Adidas oli ostanut oikeuden kolmiraitaisiin urheilukengisiin aiemmin 1950-luvulla toiselta yhtiöltä, jonka valmistamilla kengillä oli voitettu huomattava määrä yleisurheilun kultamitaleita olympialaisissa vuodesta 1920 alkaen. **Kuka** vuonna 1953 kuollut **mies** – kotimaassaan varsin tunnetun murhamiehen veli – oli kolme valkoista raitaa -tunnuksen käyttöoikeuden Adidakselle myyneen yhtiön toimitusjohtaja ja pääomistaja, joka myyntiehdot myyjän puolesta neuvotteli ja hyväksyi?
- 49.
- a) **Minä vuonna** Suomen joukkue on pelannut käsipallon hallipelin MM-turnauksessa? Turnauksella tarkoitetaan vaihetta, joka pelataan yhdessä maassa kunnes maailmanmestarijoukkue on selvillä. MM-karsintojahan Suomi tietysti on pelannut monina vuosina.
- b) **Mitä maan** joukkuetta vastaan Suomi a-kohdassa kysytyssä turnauksessa pelasi tasapelin saavuttaen ainoan pisteensä alkulohkossa? Tämä maa on nykytilanteesta tarkastellen yltänyt käsipallossa neljäksi MM-mitalisijalle.
50. **Kuka** yhdysvaltalainen oli ensimmäinen **kiihdytysautoilija**, joka virallisessa kilpailussa rikkoi haamurajat 170, 180, 200, 240, 250 ja 270 mailia tunnissa neljännesmailiin matkalla ja myös ensimmäinen joka rikkoi rajan 200 mailia tunnissa kahdeksannesmailiin matkalla? Hän on syntynyt vuonna 1932 ja kiihdytti vielä vuonna 2014 sähköautolla 184 mailin tuntinopeuteen neljännesmailiin matkalla.

URHEILUTIEDON JOUKKUEIDEN SM-KILPAILU 17.10.2015

51. **Minkä maan** pääkaupungissa nykyisin Suomea edustava telinevoimistelija Oskar Kirmes vuonna 1995 syntyi? Hänen Virosta kotoisin oleva isänsä Mati Kirmes toimi tuohon aikaan kysyttävän maan telinevoimistelun päävalmentajana. Mati Kirmeksen tullessa töihin kysyttävään maahan tuli hänen kanssaan hänen henkilökohtainen valmennettavansa, vironvenäläinen telinevoimistelija Ruslan Aleksandrovitš Ovtšinnikov, joka sai kysyttävän maan kansalaisuuden ja ryhtyi edustamaan sitä voimistelussa. Kysyttävä maa ei koskaan aiemmin ollut saanut edustajaa olympialaisten voimisteluun, mutta Ovtšinnikov pääsi vuoden 1996 olympialaisiin. Mati Kirmeksen työ kysyttävässä maassa päättyi Atlantan olympialaisten jälkeen ja niin Kirmekset kuin Ovtšinnikovkin muuttivat Ruotsiin. Ovtšinnikov kuitenkin jatkoi uraansa kysyttävän maan edustajana päästen myös vuosien 2000 ja 2004 olympialaisiin. Vuoden 2004 olympialaisissa hän pääsi hevosen telinefinaaliin, jossa sijoittui seitsemänneksi. Tässä kysymyksessä Ruslan Aleksandrovitš Ovtšinnikoviksi kutsutun voimistelijan nimi ei tosin ole ollut enää se sen jälkeen kun hän ryhtyi kysyttävän maan kansalaiseksi, koska hän oli ottanut itselleen uuden – kysyttävän maan kieleen ja nimikäytäntöön paremmin sopivan – nimen.
52. **Minkä urheilulajin** ensimmäinen ei-suomalainen maailmanmestari oli Therese Zenz ja mitä maata edustaen hän maailmanmestaruuden voitti? Hän on kaikki urheilumuodot mukaanlukien ainoa kyseistä maata edustaen arvokisavoittoon yltänyt urheilija.
53. **Kuka oli tämä** urallaan maailmanennätyksiin yltänyt yleisurheilija? Hän joutui kotimaassaan Saksassa vainotuksi seksuaalisen suuntautumisensa takia ja lähti sen vuoksi maanpakoon. Pakolaisuutensa aikana hän oleskeli jonkin aikaa Helsingissä, jossa joutui rahattomana yöpymään puistojen penkeillä. Tämän johdosta hän sairastui keuhkokuumeeseen.
54. Miesten maantiepyöräilyssä käytetään kolme viikkoa tai kauemmin kestävästä Italian ympäriajosta, Ranskan ympäriajosta ja Espanjan ympäriajosta yhteisnimitystä suuret ympäriajot (grand tour). Lotto-tallin australialainen ajaja Adam Hansen ajoi myös vuonna 2015 läpi nämä kaikki kolme ja pitää hallussaan ennätystä eniten peräkkäisiä suuria ympäriajoja kokonaan läpi ajaneena pyöräilijänä. **Minkä maan ympäriajo ja minä vuonna** on ollut viimeisin suuri ympäriajo jossa hän ei ajanut maaliin asti – eikä itse asiassa osallistunut kilpailuun lainkaan?
55. Vuoden 2007 helmikuussa useat venäläiset tiedotusvälineet uutisoivat vuonna 1974 syntyneen eteläafrikkalaisen Jacob Lekgethon kuolleen Etelä-Afrikassa auto-onnettomuudessa. Pian paljastui, että uutinen oli perätön. Lekgetho ei ollut lainkaan kuollut – vielä silloin, mutta kuoli seuraavan vuoden (2008) syyskuussa ilmeisesti sairastamansa Aidsin seurauksena. Venäläisten tiedotusvälineiden kiinnostuksen uutisoida Lekgethosta selittää se, että hän oli vuosina 2001-2005 pelannut erästä pallopelistä Venäjän pääsarjassa voittaen kaksi Venäjän mestaruuttakin. **Mitä pallopelejä** hän Venäjän pääsarjassa pelasi?
56. **Missä urheilumuodossa** ylsi vuonna 2015 MM-pronsille 55-vuotiaana kanadalainen Lesley Thompson-Willie? Hänellä on MM-kilpailuista kaikkiaan yhdeksän mitalia vuosilta 1985-2015 ja olympialaisista viisi mitalia vuosilta 1984-2012.
57. **Minkä maan** huippu-urheiluosaaminen on painottunut erilaisten esteratojen selvittämiseen päätellen siitä, että kaikki sen saavuttamat olympiamitalit ovat tulleet joko aitajuoksusta tai esteratsastuksesta ja ainoa sen yleisurheilun MM-kilpailuissa saavuttama mitali on tullut estejuoksusta?
58. **Mitkä kaksi maata** saavuttivat karsinnoissa oikeuden pelata vuoden 2015 käsipallon miesten MM-lopputurnauksessa, mutta jättyivät pois Qatarissa pelatusta lopputurnauksesta vastalauseena Qatarin valtion harjoittamalle politiikalle?
59. **Kuka** ranskalainen **kuljettaja** voitti
- a) rallin pääluokan MM-sarjaan tuolloin kuuluneen Norsunluurannikon rallin yleiskilpailun vuonna 1989 N-ryhmän kaksivetoisella Renault 5 GT Turbo -autolla ajaen?
- b) rallin pääluokan MM-sarjaan tuolloin kuuluneissa Katalonian rallissa ja Korsikan rallissa yleiskilpailun vuonna 1999 kaksivetoisella Citroën Xsara Kit Car -autolla ajaen?
60. Hän on tiettävästi ollut pisin ammattilaispelaaja naisten koripallon historiassa. Hän pelasi pohjoisamerikkalaisessa WNBA-liigassa kaikkiaan 11 pelikaudella ja oli niistä yhdeksällä runkosarjakauden eniten heitontorjuntaja tehnyt pelaaja ja kahdeksalla runkosarjatoimitteluun kohden keskimäärin eniten heitontorjuntaja tehnyt pelaaja. Hän menehtyi sydänkohtauksen komplikaatioihin 37-vuotiaana vuonna 2011. **Mistä Euroopan maasta** tämä 218 cm pitkä koripalloilija oli kotoisin?

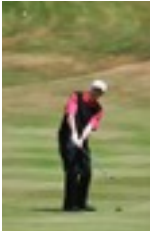
URHEILUTIEDON JOUKKUEIDEN SM-KILPAILU 17.10.2015

61. Majlinda Kelmendi edusti vuoden 2012 olympialaisissa Albaniaa koska Kansainvälinen olympiakomitea (KOK) ei ollut vielä hyväksynyt hänen kotimaansa Kosovon olympiakomiteaa jäsenekseen. Lokakuussa 2014 KOK kuitenkin otti Kosovon olympiakomitean jäsenekseen ja Kelmendillä on näillä näkymin hyvä mahdollisuus päästä edustamaan Kosovoa vuoden 2016 olympialaisissa. Hän myös kuuluu lajinsa ennakkosuosikkeihin: Hän on voittanut maailmanmestaruuden sekä vuonna 2013 että 2014. **Missä urheilumuodossa?**
62. **Kuka** jo mainitut mitalit voittaessaan täysin kuuro **urheilija** on voittanut olympialaisissa seitsemän mitalia **ja missä urheilumuodossa?**
63. Menestynein naurulainen urheilija kansainvälisesti kilpailuissa lajeissa lienee Jezza Uepa. **Missä urheilumuodossa** hän oli vuosina 2014-2015 maailmanennätyksen haltija ja **missä suomalaisessa kaupungissa** pidetyssä kilpailussa hän menetti maailmanennätyksensä Yhdysvaltain Ray Williamsille?
64. Tämän kysymyksen aiheena ei ole edellisessä kysymyksessä (63.) mainittu Ray Williams vaan hänen kaimansa ja maanmiehensä. Walter Ray Williams Jr. on ehkä kaikkien aikojen menestynein keilaaja. Hän on esimerkiksi saavuttanut pohjoisamerikkalaisella PBA-kiertueella sekä eniten kilpailuvoittoja (47 voittoa) että eniten palkintorahaa (n. 4,47 miljoonaa Yhdysvaltain dollaria). **Missä** toisessa **urheilumuodossa tai -lajissa** hän on voittanut kuusi maailmanmestaruutta? Siinä varsinainen suoritus tehdään tyypillisesti yhtä kättä käyttäen. Williams on käyttänyt lajissa suoritukseen useimmiten oikeaa kättään, mutta on välillä ilman mitään pakottavaa syytä käyttänyt vasenta kättään, tarkoituksenaan lisätä lajin haastavuutta itselleen. Kaikki maailmanmestaruutensa hän on voittanut oikeakätisenä, mutta on vasenkätisenäkin yltänyt MM-kilpailun toiselle sijalle. Tämä urheilumuoto tai -laji on ainakin Yhdysvalloissa järjestäytynyt kansalliseksi lajiliitoksi, mutta esimerkiksi Suomeen siinä urheilumuodossa ei ole syntynyt järjestäytynyttä pysyväisluonteista toimintaa. Laji on kuitenkin sellainen, että on oletettavaa jokseenkin kaikkien tämän tietokilpailun osallistujien olevan tietoisia sen olemassaolosta ja jotkut heistä ovat saattaneet kokeilla sitä itsekkin.
65. **Missä jääkiekkoon liittyvässä** työnsä suomalaisittain huomattavaa julkisuutta tuoneessa **tehtävässä** Jemina Hanhijärvi on toiminut vuodesta 2012 alkaen?
66. Mikä on se suomalainen **ampumavaatteiden tuotemerkki**, jonka vaatteita niitä valmistavan yrityksen Oy Teema Ltd:n internetsivun mukaan Lontoon olympialaisissa vuonna 2012 käytti 40 % kiväärilajeissa mitalisijoille yltäneistä ampujista? Kysyttävä nimi on kaksisanainen. Se koostuu Teema-yhtiön toimitusjohtajan etunimestä ja sukunimestä. Samalla nimellä – jonka perään lisättynä kolmanneksi sanaksi Training – myydään myös ilman asetta tehtävään ammuntaharjoitteluun tarkoitettua älypuhelinsovellusta.

URHEILUTIEDON JOUKKUEIDEN SM-KILPAILU 17.10.2015

67. Vuoden 2007 golfin Uuden-Seelannin avoimessa turnauksessa (Michael Hill New Zealand Open) silloin 71-vuotias pelaaja löi toisella kierroksella tuloksen 68 lyöntiä (siis kolme lyöntiä alle ikävuosiensa määrän), ja selviytyi leikkurista (cut) päätöskierroksille vanhimpana pelaajana Euroopan kiertueen historiassa. Kilpailu kuului Euroopan kiertueeseen vaikka pelattiinkin tämän pelaajan kotimaassa Uudessa-Seelannissa. Huonosti hän ei pelannut loppukierroksiakaan ja oli lopputuloksissa 24:s. **Kuka** on tämä sittemmin uransa lopettanut **pelaaja**, joka uransa huipulla 1960-luvulla voitti The Open Championship -turnauksen (British Open)?

68. **Minkä nimisen** vuonna 1998 ilmestyneen yhdysvaltalaisen **elokuvan** päähenkilö on "Dude", jonka mukaan on nimetty Oliver Benjaminin vuonna 2005 perustama taolaisia ja epikurolaisia vaikutteita yhdistelevä uskonnollinen tai elämäntilofosofinen katsomustapa dudeismi? Tämän uskonnon harjoittajat ovat järjestäytyneet mormonismia irvailten "Myöhempien aikojen Duden kirkoksi". Eräs dudeismin symboleista on tällainen kuvio (oikeanpuoleinen kuva), joka on aikaansaatu lisäämällä taiji-symboliin (vasen kuva) enemmän ympyränmuotoisia pisteitä ilmeisenä tarkoituksena aikaansaada vaikutelma yhdestä tai kahdesta keilapallosta sormenreikineen. Toinen puoli saattaa tietysti symboloida kasvojakin.

69. Suomi osallistui short track -pikaluistelun MM-kilpailuihin ensimmäisen kerran vuonna 1990. Silloin Suomea edusti kaksi kilpailijaa. Toinen heistä oli Sami Väinölä. **Kuka** myöhemmin jääkiekossa viiteen Suomen mestaruuteen sekä maajoukkuepelaajaksi yltänyt urheilija **oli toinen** suomalaisluistelija niissä kisoissa?

70.

- a) **Minkä niminen** on tämä hiihtosuunnistuksen **viestikilpailu**? Se on järjestetty Suomessa vuosittain vuodesta 1993 alkaen lukuunottamatta vuotta 2014. Kilpailusta ajateltiin sitä perustettaessa kesäsuunnistuksen Jukolan viestin talvista vastinetta. Kilpailun nimeksikin oli ehdolla Talvi-Jukola, mutta Jukolan viestin oikeudet omistava Kaukametsäläiset ry ei antanut lupaa Jukola-nimen käyttöön tämän tapahtuman yhteydessä. Joukkuekoot olivat pitkään samat kuin Jukolan viestissäkin, eli miesten sarjassa viestissä oli seitsemän ja naisten sarjassa neljä osuutta. Vuodesta 2011 alkaen miesten viesti on kuitenkin ollut viisiosuuksinen.
- b) **Minkä niminen** on ollut a-kohdassa kysytyssä hiihtosuunnistusviestitapahtumassa useana vuotena mukana ollut **kuntosarja**, jossa on kilpailtu ensin neli- ja myöhemmin kolmihenkisin joukkuein? Hyväksytään kaksi eri vastausta: pidempi kaksisanainen versio nimestä ja lyhempi yksisanainen vastaus.

URHEILUTIEDON JOUKKUEIDEN SM-KILPAILU 17.10.2015

71. Kansainvälinen maahockeyliitto (FIH) on valinnut tämän vuonna 2014 huippu-urheilu-uransa lopettaneen pelaajan vuoden naispelaajaksi peräti kahdeksan kertaa (vuosina 2001, 2004, 2005, 2007-2010 ja 2013). Hän on voittanut maailmanmestaruuden kahdesti (vuosina 2002 ja 2010). Olympiakultaa hän ei ole voittanut, mutta on kuitenkin saavuttanut neljä olympiamitalia (vuosina 2000-2012). **Kuka on tämä entinen maahockeynpelaaja ja mitä maata hän** maajoukkueetasolla **edusti**?
72. **Minä vuotena** Pohjoismaiden (Islanti, Norja, Ruotsi, Suomi ja Tanska) yhteinen menestys pohjoismaisten hiihtolajien arvokisoissa on ollut **paras ja minä** sellaisena vuotena jona pohjoismaisten hiihtolajien arvokisoja on pidetty se puolestaan on ollut **huonoin**, kun perusteena on Pohjoismaiden saavuttamien kultamitalisijojen määrä? Niistä kilpailuista, joissa on kilpailtu samalla kertaa sekä olympia- että MM-mitaleista lasketaan tässä kysymyksessä yhden konkreettisen kilpailutapahtuman voittamisesta vain yksi mitalisija kahden asemesta.
73. Keväällä 1983 jääkiekon SM-liigan finaalit pelattiin paras viidestä -järjestelmällä. Vastakkain olivat helsinkiläisjoukkueet HIFK ja Jokerit. Kun Jokerit oli voittanut finaalisarjan ensimmäisen ja toisen ottelun, nosti HIFK kokoonpanoonsa kolmanteen otteluun kokonaisen hyökkäysketjun aiemmin samalla kaudella Suomen mestaruuden voittaneesta seuran A-juniorien joukkueesta. **Minkä leikkilisen nimityksen *Iltalehti*** silloisessa artikkelissaan antoi tuolle HIFK:n kokoonpanoonsa nostamalle hyökkäysketjulle, jonka muodostivat Paul Högbacka, Esa Tikkanen ja Marko Rönkkö?
74. Suomen Urheiluliitto päätti, etteivät suomalaiset osallistu lainkaan Kiinan Nanjingissa pidettyjen vuoden 2014 nuorten olympialaisten yleisurheilukilpailuihin. Tästä huolimatta mainituissa nuorten olympialaisissa kilpaili suomalainen urheilija, joka edellisen vuoden (2013) päättyessä oli keihäänheiton alle 18-vuotiaiden poikien (700 gramman keihään) maailman vuosittelaston ensimmäisellä sijalla. **Kuka hän on ja missä lajissa hän** nuorten olympialaisissa **kilpaili** sijoittuen neljänneksi?
75. **Ketkä kaksi suomalaispelaajaa** on varattu jääkiekkoliiga KHL:n varaustilaisuudessa varausnumerolla 2 eli suomalaisista pienimmällä numerolla? Kumpikaan heistä ei ole pelannut KHL:ssä.
76. **Kuka** on tämä **jalkapalloilija**? Hän oli seurajoukkueensa kanssa voittamassa jalkapallon Euroopan cupia pelikaudella 1984/1985 pelaten loppuottelussa täydet minuutit. Maajoukkuekokemusta hänellä ei vielä silloin ollut eikä sikäli voinutkaan olla, että hänen kotimaallaan ei vielä silloin ollut lainkaan jalkapallomaajoukkuetta.
77. **Missä kaksissa olympialaisissa** (vastauksessa mainittava kisojen isäntäkaupungit ja vuodet) Ruotsilla ei ollut jääkiekkoujoukkuetta, vaikka jääkiekko kuului kisaohjelmaan?
78. Sosialistinen työläisurheiluinternationaali järjesti työläisolympialaiset kesälajien osalta kolme kertaa – vuonna 1925 Saksan Frankfurt am Mainissa, 1931 Itävallan Wienissä ja 1937 Belgian Antwerpenissa. Suomalainen Eino Rantanen osallistui kisoihin urheilijana niillä kaikilla kolmella kerralla. **Missä urheilumuodossa** hän työläisolympialaisissa kilpaili?
79. **Mikä joukkue** on pelannut jalkapalloa Euroopan jalkapalloliitto Uefan miesten Mestarien liigassa Unescon mainos pelipaitojensa rintamuksissa?
80. *Sports-reference.com*-internetsivuston mukaan erään maan edustajina vuoden 1928 olympialaisissa kilpaili kaikkiaan 17 urheilijaa, joista jokainen voitti kultaa. **Mikä on tämä maa**?

URHEILUTIEDON JOUKKUEIDEN SM-KILPAILU 17.10.2015

81. Vuoden 2006 jalkapallon MM-turnauksen neljännesvälierä Portugalin ja Alankomaiden välillä on jäänyt MM-turnausten historiaan etenkin siksi, että ottelussa tuomari nosti peräti 16 kertaa keltaisen kortin ja neljä kertaa punaisen kortin. **Kuka oli** tuon ottelun **erotuomari**? Hänen samanniminen (sukunimen lisäksi myös sama etunimi) isänsä on kirjoittanut nimensä jalkapallon MM-turnausten historiaan ehkä vieläkin lähtemättömämmin.
82. **Minkä vuoden** olympialaisissa on viimeksi käynyt niin, että jokainen suomalaisen miesurheilijan voittama henkilökohtaisen lajin kultamitali tuli tuloksella, joka on huonompi kuin on vuoden 2015 tilanteesta asiaa tarkastellen saman lajin olympiahistorian huonoin kultamitaliin riittänyt tulos naisten sarjassa? Kyseessä siis on oltava vuosi, jona vähintään yksi suomalainen miesurheilija on voittanut olympiakultamitalin henkilökohtaisessa lajissa.
83. **Minkä joukkuelajin** olympiakultaa on voittanut
- a) Márton Homonnai, joka toisen maailmansodan päätyttyä tuomittiin poissaolevana kuolemaan sodan aikana tekemikseen katsotuista rikoksista?
- b) Márton Homonnain tytär, joka olympiavoittonsa aikaan oli nimeltään Katalin Szőke?
84. **Kuka suomalainen urheilija** kuoli vammoihin, jotka oli saanut otellessaan tanskalaista
- a) Hougaardia vastaan?
- b) Mogens Luchowia vastaan?
85. **Mihin palloilulajiin** on erikoistunut museo, joka pitää itseään maailman vanhimpana urheilumuseona? Eräs tämän museon kuuluisista näyttelyesineistä on täytetty varpunen: yksilö, jonka Jahangir Khan vahingossa pallolla tappoi, kun pallon ja varpusen lentoradat kohtasivat ja varpunen kuoli pallostaan saamansa iskun seurauksena. Myös kuoleman aiheuttanut pallo on esillä samassa museossa.
- 86.
- a) Nimitystä "kuolemanlohko" on joidenkin tietojen mukaan käytetty ensimmäisen kerran erään vuoden jalkapallon MM-lopputurnauksen alkulohkosta nro 3. Silloin tuossa neljän joukkueen lohossa oli kolme sellaista joukkuetta, jotka olivat pelanneet jalkapallon MM-turnauksen loppuottelussa joko edellisessä tai sitä edellisessä MM-turnauksessa. Lohkon neljäs joukkue oli Romania. **Minkä vuoden** MM-turnauksessa tämä "kuolemanlohko" oli?
- b) **Minkä maan** joukkue voitti vuoden 2014 jalkapallon MM-turnauksessa sen alkulohkon, jonka neljästä maasta kolme oli aiemmin voittanut jalkapallon maailmanmestaruuden?
87. **Kuka suomalainen urheilija** on yltänyt olympialaisten mitalisijalle edustaessaan sellaista urheiluseuraa, jonka nimessä mainitaan hänen oma kutsumaetunimensä?

URHEILUTIEDON JOUKKUEIDEN SM-KILPAILU 17.10.2015

88. Vaikka tämä 2,4 kilometrin pituinen nupukivillä päällystetty tie – nimeltään La Drève des Boules d’Hérin – kuului Pariisi – Roubaix -pyöräilykilpailun reittiin ensimmäisen kerran vasta vuonna 1968, on siitä sittemmin muodostunut eräs kilpailun kuuluisimmista symboleista. Tie on suora ja sen matkalla (kilpailussa käytettyyn ajosuuntaan) on laskua seitsemän metriä. Niin ollen kilpapyöräilijöiden vauhti on erittäin kova hyvin epätasaisella kiveyksellä joka usein on vielä kivien väleistä ja tien reunoilta nousseen liejun liukastama. Tämän tien osuutta kilpailureitistä kutsutaan yleisesti A_____in metsäksi (ransk. Trouée d’A_____). A_____ on se kylä, johon pyöräilijät tätä tietä pitkin saapuvat. **Mikä on kylän nimi**, joka edellä on alkukirjaintaan (A) lukuunottamatta korvattu alleviivauksella? Nimessä on kahdeksan kirjainta. Samaa nimeä käytetään castingurheilussa kuvassa (oikeanpuoleinen kuva) näkyvän kaltaisesta pistearvoltaan eroavista sisäkkäisistä kehistä koostuvasta maalitaulusta. Tällaisia maalitauluja käytetään ainakin lajissa, jolla Kansainvälisen castingliiton nykyisessä lajinumeroinnissa on numero 3. Se on tarkkuusheittolaji, jossa kilpailija heittää kiintokelalla (haspelilla) varustetulla vavalla 10 heittoa eri etäisyyksiltä (kaksi heittoa 10 metrin, kaksi 12 metrin, kaksi 20 metrin, kaksi 14 metrin ja kaksi 16 metrin etäisyydeltä) tällaiseen maaliin tähdäten ja heittotekniikoita säännöissä määrättyllä tavalla vaihdellen.

89. Taitoluistelussa ainoa ja siten myös viimeisin Suomen saavuttama olympialaisten kultamitalisija tuli vuonna 1920. Eniten olympiavoittoa taitoluistelussa ovat vuoteen 2015 mennessä saavuttaneet Yhdysvallat ja Venäjä, joilla kummallakin on siitä 15 olympiavoittoa. Yhdysvalloilla on olympialaisista enemmän taitoluistelun hopeamitalisijoja kuin Venäjällä. Yhdysvaltain ensimmäinen olympiavoitto taitoluistelussa tuli vuonna 1948. Niin ollen Suomella oli taitoluistelusta yhtä monta olympiavoittoa kuin sillä nykyisinkin on jo silloin, kun urheilumuodon tähänastisen olympiahistorian menestyneimmällä maalla ei ollut urheilumuodosta vielä yhtään olympiavoittoa. **Missä kahdessa muussa urheilumuodossa** tilanne on sama sikäli, että Suomi on saavuttanut vähintään yhden olympiavoiton, mutta Suomen saavuttamien olympiavoittojen määrä ei ole enää lisääntynyt sen jälkeen kun urheilumuodon vuoteen 2015 mennessä eniten olympiavoittoa saavuttanut maa saavutti ensimmäisen olympiavoittonsa kyseisessä urheilumuodossa? Vain näytöslajina olympialaisissa olleita urheilumuotoja ei kysymyksessä huomioida.
90. **Kuka** olympialaisissa kilpaillut **urheilija** on kuvan etualalla olevista kolmesta henkilöstä keskimäinen (osin Lasse Virénin takana)?

URHEILUTIEDON JOUKKUEIDEN SM-KILPAILU 17.10.2015

91. **Ketkä** vuonna 2015 Formula 1 -luokan MM-sarjassa kilpailleet **kuljettajat** muodostivat Koiranen Motorsport -tallin kuljettajakaksikon vuonna 2011 sen voittaessa Eurocup Formula Renault 2.0- ja Formula Renault 2.0 Northern European Cup -sarjoissa tallien välisen mestaruuden?
92. Vuoden 1977 kuninkuusraveissa Lappeenrannassa karjalohjalainen tamma Viluma voitti ravikuningattaren tittelin. Kuka Vilumaa mainituissa kuninkuusraveissa ohjasti?
93. Tapio Rautavaara kuoli vuonna 1979 päävamman, jonka oli saanut kaatuessaan Vantaalla Tikkurilan uimahallissa ja lyödessään päänsä lattiaan. Rautavaara oli tuolloin uimahallissa siksi, että hänestä oli tarkoitus ottaa siellä valokuvia erääseen urheiluaiheiseen kirjasarjaan kuuluvaa kirjaa varten. **Minkä nimiseen kirjasarjaan?**
94. **Mihin maahan** valmistui vuonna 1968 maailman ensimmäinen kiinteärakenteinen keinojäädytettävä kilpapelkkailuun tarkoitettu kelkkarata? Tällä radalla on kilpailtu maailmanmestaruuksista niin ohjaskelkoilla (vuosina 1969, 1970, 1974, 1979 ja 1999), rattikelkoilla (1979, 1986, 2004 ja 2011) kuin skeleton-kelkoillakin (1990, 2004 ja 2011). Olympiakelkkailuja tällä radalla ei ole kilpailtu. Rata oli ehdolla olympiakelkkailun järjestämispaikaksi sekä vuoden 2014 että vuoden 2018 olympialaisiin, mutta kummassakaan tapauksessa olympiaisännystä ei myönnetty sille kaupungille, joka oli kaavaillut järjestävänsä kelkkailun tällä radalla.
95. **Kuka on voittanut** kymmenottelun olympiakullan siten, ettei ollut yhdenkään osalajin paras siinä olympiakymmenottelussa jonka voitti?
96. Tätä nykyä ”poika” saunoo vähän joka lajissa, vaikka useimmin onkin malja. Kysymyksenlaatijan käsityksen mukaan mestaruuskiertopalkintoa tarkoittava sanonta ”poika” on peräisin pesäpallosta, jossa miesten Suomen mestaruuden voittavan joukkueen kiertopalkintona on oheisessa kuvassa näkyvä alastonta nuorukaista esittävä pienoispatsas.
- a) **Kenen** vuosina 1875-1950 eläneen kuvanveistäjän **teos** tämä pienoispatsas on?
- b) **Kuka** 1920-luvulla Helsingin Pallonlyöjien joukkueessa neljä pesäpallon Suomen mestaruutta voittanut pelaaja **toimi** tämän **patsaan mallina?**

URHEILUTIEDON JOUKKUEIDEN SM-KILPAILU 17.10.2015

97. Kun Kanadan Calgaryssa käytiin vuonna 1996 erään urheilulajin MM-kilpailu, sijoittui miesten sarjan 35:nneksi Suomen Marko Yrjövuori.
- a) Minkä urheilulajin MM-kilpailu se oli? Tämä laji ei vuoden 1996 MM-kilpailun ajankohdasta katsoen ollut olympialaji: Se ei ollut kuulunut edellisten talvi- eikä kesäolympialaisten ohjelmaan. Nykynäkökulmasta katsottuna se kuitenkin on olympialaji: Se kuului kilpailuohjelmaan joko vuoden 2012 tai vuoden 2014 olympialaisissa.
- b) Vuonna 2009 samaisesta Marko Yrjövuoresta tuli ensimmäinen suomalainen joka saavutti eräässä joukkueurheilun ammattilaissarjassa mestaruuden. **Minkä niminen on tämä ammattilaissarja**, jossa Yrjövuori on sittemmin voittanut jo toisenkin mestaruuden, mutta jossa kukaan muu suomalainen ei vielä ole saavuttanut mestaruutta? Vastaukseksi käy myös sarjan virallinen nimilyhenne.
98. **Minkä urheilumuodon** harjoittaminen Neuvostoliiton Antarktisen-tutkimusasemilla kiellettiin vuonna 1959 sen jälkeen, kun eräs tutkija oli Vostok-tutkimusasemalla surmannut toisen tutkijan kirveellä tämän urheilumuodon johdosta syntyneen riidan päätteeksi? Kyseistä urheilumuotoa on sittemmin harjoitettu myös avaruuslentojen yhteydessä.
99. **Millaisessa** edelleen useampaan osalajiin jakautuvassa **hiihtourheilun muodossa** MM-kilpailujen historian menestynein urheilija on Itävallan Ingrid Hirschhofer? Hänellä on MM-kilpailuista yhteensä 22 kulta-, 9 hopea- ja 12 pronssimitalia. Hän on voittanut MM-mitaleita vuosina 1979-2011 eli viidellä eri vuosikymmenellä. Kansainvälinen hiihtoliitto (FIS) on järjestänyt tässä hiihtomuodossa vuotuista maailmancupia vuodesta 2000 alkaen. Vaikka maailmancup aloitettiin vuonna 1963 syntyneen Hirschhoferin uran kannalta varsin myöhään, on hän siinäkin menestynein naisurheilija voitettuaan naisten kokonaiskilpailun (joka koostuu useammassa osalajissa käytävistä osakilpailuista) kahdeksan kertaa peräkkäin vuosina 2002-2009. Miesten sarjan menestynein urheilija tässä hiihtomuodossa on sekä MM-kilpailuissa että maailmancupissa Tšekin Jan Němec, joka on voittanut MM-kilpailuista yhteensä 11 kulta-, 7 hopea- ja 2 pronssimitalia vuosina 1999-2011 ja maailmancupissa kokonaiskilpailun yhdeksän kertaa (2002-2007 sekä 2009-2011). Jos ei tiedä hiihtomuodon nimeä voi vastata myös omin sanoin selittäen, mutta siinä tapauksessa selityksen on oltava riittävän yksityiskohtainen erottamaan tämän kaikista muista hiihtomuodoista.
100. Viimeinen varsinainen kysymys on omistettu Suomen Urheilutietäjien hallituksen puheenjohtajana vuosina 1997-2003 toimineen ja 30.3.2015 kuolleen Antti O. Arposen muistolle. Arposen viimeinen vakinainen työpaikka oli *Karjala*-lehden päätoimittajan tehtävä. Hän jäi tästä työstä sairauseläkkeelle vuosien 2011 ja 2012 vaihteessa. **Kuka** yleisurheilun heittolajeissa vuosina 1909-1910 viisi SM-kilpailujen mitalia kerännyt **urheilija** jakoi Arposen kohtalon sikäli, että kuoli osapuilleen kolme vuotta sen jälkeen, kun oli luopunut *Karjalan* päätoimittajan tehtävästä? Hän jätti päätoimittajan tehtävän vuonna 1916 ja kuoli 29. marraskuuta 1919.

Lisäkysymys:

Kuinka monta Suomen edustajana vähintään yhden olympiakultamitalin voittanutta henkilöä oli elossa 1. lokakuuta 2015, jos näytöslajeissa voittaneita ei oteta lukuun?

URHEILUTIEDON JOUKKUEIDEN SM-KILPAILU 17.10.2015

OIKEAT VASTAUKSET JA TAUSTATIIETOA:

Pisteeseen tai osapisteeseen vaadittavat tiedot on lihavoitu. Useiden vastausten taustatietoja on laajennettu tai muuten paranneltu verrattuna kilpailijoille heti kilvan päätyttyä jaetuissa vastauspapereissa esiintyneisiin tietoihin. Osa lisätiedoista on kysymyksenlaatijan itsensä aikaansaannosta. Lisäinformaatiota ovat antaneet ja siten vastausten parantelussa ansiokkaasti avustaneet myös Vesa-Matti Peltola, Jori Komulainen ja Tommi Roimela. Peltolalta tietoa on tullut ainakin liittyen kysymyksiin 3, 16, 19, 38, 45, 46, 48, 50, 53 ja 100 sekä lisäkysymykseen, Komulaiselta puolestaan liittyen kysymykseen 53 ja Roimelalta kysymykseen 70.

1. Vuoden **1996** olympialaisissa **miesten kaksinpelissä**. Voittaja oli Tanskan Poul-Erik Høyer Larsen. Vuonna 1972 sulkapallo oli olympialaisissa näytöslajina ja silloin miesten nelinpelin voitti Isoa-Britanniaa edustanut pari Derek Talbot ja Gillian Gilks. Naisten kaksinpelin vuoden 1972 kisoissa voitti Japanin Noriko Nakajama. Kaikki muut olympialaisten kultamitalit sulkapallossa ovat menneet joko Kiinaa, Etelä-Koreaa tai Indonesiaa edustaneille pelaajille.
2. Etiopialainen kestävyysjuoksija Meselech **Melkamu**. Vuonna 2005 hän sijoittui Helsingissä MM-kilpailujen naisten 5000 metrin juoksun neljänneksi edellään etiopialaiset Tirunesh Dibaba, Berhane Adere ja Ejegayehu Dibaba. Tirunesh Dibaba oli saanut kilpailuun henkilökohtaisen paikan koska oli lajin hallitseva maailmanmestari. Vuonna 2011 Melkamu sen sijaan oli Etelä-Korean Daegussa pidettyjen MM-kilpailujen 10 000 metrin juoksussa paras etiopialainen, mutta sijoittui vasta viidenneksi edellään kenialaiset Vivian Cheruiyot, Sally Kipyego, Linet Masai ja Priscah Jepleting Cheron. Cheruiyot oli saanut kilpailuun henkilökohtaisen paikan koska oli lajin hallitseva maailmanmestari. 10 000 metrillä Melkamu juoksi vuonna 2009 Alankomaiden Utrechtissa ajan 29.53,80, jolla on naisten kaikkien aikojen maailmantilaston toisella sijalla.
3. **Taitolennon**. Kysymyksessä ollut maininta toisaalta sukupuolten yhteisistä ja toisaalta erillisistä tuloksista johtui siitä, että vuosien 1982 ja 1984 MM-kilpailuista on internetissä sekä sellaisia tuloksia joissa molemmat sukupuolet ovat yhteisessä tulosluettelossa että sellaisia joissa ne ovat erillään. Todennäköisemmältä vaihtoehdolta vaikuttaa, että sukupuolille oli erilliset sarjat. Tällä kannalla ovat myös Juhani Pihlajan *Urheilun käsikirja* sekä vuoden 1982 MM-kilpailua käsittelevä Markku Siukosen ja Matti Aholan *Urheilun vuosikirja 4*. Parlamentti erotti Paksasin presidentinvirasta sen jälkeen kun perustuslakituomioistuin oli todennut tämän rikkoneen perustuslakia. Paksas oli esim. lainvastaisesti myöntänyt Liettuan kansalaisuuden presidentinvaalikampanjaansa rahoittaneelle venäläiselle ilmailu- ja asealan liikemiehelle Juri Borisoville ja muutenkin veljeili Borisovinkin edustamien venäläisten monien tahojen epäilyttävinä pitämien rahapiirien kanssa. Vuodesta 2009 alkaen Paksas on ollut Euroopan parlamentin jäsen.
4. **Tennistä**. Ne ovat tennikseen tarkoitettuja synteettisiä akryylipohjaisia pelialustamateriaaleja. Molemmat alustat ovat tätä nykyä käytössä Grand Slam -turnauksissa: Yhdysvaltain avoin turnaus on pelattu DecoTurf -alustalla vuodesta 1978 asti, Australian avoin turnaus puolestaan Plexicushion Prestice -alustalla vuodesta 2008 asti.
5. **Pääkallo.fi**, erikoistunut **salibandyyn**. Tunnus kuvaa pääkalloa. Vuosina 2007-2008 Pääkallo.fi julkaisi myös painettua lehteä. Nykyisin se toimii kotisivujensa lisäksi myös Facebook-, Instagram- ja Twitter-tiliensä välityksellä.
6. **Toulon**. Kaupunki sijaitsee Kaakkois-Ranskassa Provence-Alpes-Côte d'Azurin alueella Välimeren rannalla. Joukkueen nimi on Rugby Club Toulonnais. Heineken Cupin korvaaminen European Rugby Champions Cupilla liittyy siihen, että useat suurseurat eivät olleet tyytyväisiä vaikutusmahdollisuuksiinsa European Rugby Cupin hallinnossa. Uudessa kilpailussa seuroilla pitäisi olla suurempi vaikutusvalta kilpailua koskeviin päätöksiin. Sarjakuvaurallaan Boudjellal julkaisi mm. Charbin ja Tignous'n töitä. Charbi (oik. Stéphane Charbonnier) ja Tignous (oik. Bernard Verlhac) kuolivat Charlie Hebdo -lehden toimitukseen Pariisissa vuonna 2015 tehdyssä hyökkäyksessä.
7. **Ryder Cup** – miesten golfin joukkuekilpailu, jossa Yhdysvaltain joukkueen vastustajana aluksi vuoteen 1971 asti oli Ison-Britannian joukkue, sitten vuosina 1973-1977 Ison-Britannian ja Irlannin yhteinen joukkue ja vuodesta 1979 alkaen koko Euroopan yhteinen joukkue. Kilpailu pidettiin kaikkina vuosiluvultaan parittomina vuosina 1947-1999 ja jo ennen toista maailmansotaa vuosiluvultaan parittomina vuosina vuodesta 1927 vuoteen 1937.
8. **Alppihiihdon**. MM-kilpailuissa vuonna 1982 Itävallan Schladmingissa hän osallistui naisten suurpujotteluun ja pujotteluun. Suurpujottelussa hän keskeytti toisessa laskussa ja pujottelussa ensimmäisessä laskussa. Suomen mestaruuden hän voitti Tampereen Slalomseuraa edustaen suurpujottelussa ja syöksylaskussa vuosina 1980, 1981 ja 1982 sekä pujottelussa 1980 ja 1981. Mainittujen alppihiihtosaavutusten aikana hänen sukunimensä vielä oli vain Miettinen.
9. **Keilailun**. Hän saavutti kymmenen keilan keilailussa naisten joukkuekilpailun MM-hopean Singaporessa vuonna 1991. Joukkueeseen kuuluivat hänen lisäksi Arja Itkonen, Heidi Lind, Annikki Maattola ja Sari Yrjölä. Naisten henkilökohtaisen Suomen mestaruuden hän on voittanut Lahden Naiskeilajia edustaen vuonna 1986 sekä lahtelaista Safiria edustaen vuosina 1989, 1990 ja 1991. Mainittujen keilailusaavutusten aikana hänen sukunimensä vielä oli vain Kujanen.
10. Juhani **Kaskeala**. Hän jäi vuonna 2009 eläkkeelle puolustusvoimain komentajan virasta. Juridisesti liittojen yhdistyminen toteutettiin siten, että Veneilyliitto liittyi Purjehtijaliittoon, jonka nimi ja säännöt muutettiin.
11. Heikki **Hasun** – pohjoismaisten hiihtolajien olympiavoittajan yhdistetyn kilpailusta vuodelta 1948 ja 4 x 10 kilometrin viestihiihdosta vuodelta 1952. Juhani Honkasen tekemä vuonna 2003 paljastettu veistos sijaitsee Kouvolan Sippolassa Sippolan kunnantaloksi rakennetun ja myöhemmin myös Anjalankosken kaupungintalona olleen rakennuksen edustalla. Ylempänä olevassa patsaassa Hasu on kuvattu suorittamassa mäkihypyyn ilmalentovaihetta ja alempana olevassa patsaassa hiihtämässä.

URHEILUTIEDON JOUKKUEIDEN SM-KILPAILU 17.10.2015

12. Anne **Frankin**. Elias Ja Frank olivat serkuksia. Anne Frankin isä Otto Frank ja Bernhard Eliasin äiti Helene "Leni" Elias (o.s. Frank) olivat sisaruksia. Anne Frank kuoli Bergen-Belsenin keskitysleirillä Saksassa vuonna 1945. Anne Frankin vuosina 1942-1944 kirjoittamia päiväkirjakirjoituksia julkaistiin hänen isänsä Otto Frankin toimittamana ensimmäisen kerran 25.6.1947 kirjoituskiellessään hollanniksi nimellä *Het Achterhuis. Dagbrieven van 14 juni 1942 tot 1 augustus 1944*. Suomennettuna niitä on julkaistu nimillä *Nuoren tytön päiväkirja* ja *Päiväkirja*. Kirjasta hieman toisistaan poikkeavine laitoksineen on tullut eräs maailman eniten painetuista ja ostetuista kirjoista. Päiväkirjat käsittelevät suurimmaksi osaksi ajanjaksoa, jonka Frankin perhe vietti Amsterdamiin rakennetussa piilopaikassa piileskellen juutalaisia jahdanneita viranomaisia. Opeka AG oli saksalainen yhtiö, joka laajensi toimintansa sekä Sveitsiin että vuonna 1933 myös Alankomaihin. Yhtiön Alankomaiden-toimintoja ryhtyi johtamaan Otto Frank. Näin Frankin perhe päätyi Frankfurt am Mainista Alankomaihin, jonka Saksa toisessa maailmansodassa valloitti ja jonka juutalaisväestön se valloituksen jälkeen pyrki hävittämään ja varsin hyvin siinä onnistuikin. Eliasin perhe sen sijaan päätyi Sveitsiin, joka pysyi toisessa maailmansodassa puolueettomana eikä sitä valloitettu ja siten maan pieni juutalaisväestökin selvisi sota-ajan yli. Frankin perheen vuosina 1942-1944 käyttämä piilopaikka sijaitsi Opekan Amsterdamin-toimitilojen yhteydessä. Frankin perhe kävi lomilla Eliasin perheen luona Sveitsissä. Siellä Anne Frank oli myös ollut Bernhard Eliasin kanssa luistelemassa. Anne Frank harrasti itsekin luistelua siihen asti kunnes häntä ei enää juutalaisuutensa vuoksi päästetty Amsterdamiin luistinradalle. Anne Frank oli syntynyt vuonna 1929 eli oli Bernhard Eliasia huomattavasti nuorempi eikä siksiäkään ollut tämän veroinen luistelija, mutta olisi halunnut oppia yhtä hyväksi. Päiväkirjassaan hän unelmoi tämän kanssa luistelemisesta 7.8.1942 ja 18.8.1942 tekemisissään merkinnöissä, joista jälkimmäinen päiväkirjamerkintä ei sisällynyt vielä vuonna 1947 julkaistuihin laitokseen. Vuodesta 1996 vuonna 2015 tapahtuneeseen kuolemaansa asti Bernhard Elias toimi Anne Frankin päiväkirjojen tekijänoikeuksia vuodesta 1980 alkaen hallinneen Anne Frankin säätiön hallituksen puheenjohtajana.
13. Yhdysvaltalaiselle Ray **Leonardille**. Hän käytti varsinkin myöhemmin yleisesti nimeä Sugar Ray Leonard, mutta se nimi ei välttämättä vuonna 1978 vielä ollut kovin vakiintunut. Leonard oli ammattilaisten maailmanmestari välisarjassa WBC-liiton tunnustamana vuosina 1979-1980 ja 1980-1982 sekä WBA-liiton tunnustamana 1981-82, ylemmässä välisarjassa WBA:n tunnustamana 1981-1982, keskisarjassa WBC:n tunnustamana 1987, raskaassa keskisarjassa WBC:n tunnustamana 1988 sekä ylemmässä keskisarjassa WBC:n tunnustamana 1988-1990. Haymonin Leonard voitti RTD-tuomiolla (Referee technical decision) Landoverissa Marylandin osavaltiossa Yhdysvalloissa käydyssä ottelussa 13.4.1978. Mayweatherin Leonard voitti teknisellä tyrmäyksellä (Technical knockout, TKO) 9.9.1978 Providencessa Rhode Islandin osavaltiossa käydyssä ottelussa. Vanhempi Mayweather on toisinaan toiminut nuoremman Mayweatherin valmentajana.
14. Hans **Woelike**. Hän voitti Saksan edustajana miesten kuulantyyntönnön olympiakullan vuonna 1936.
15. Tony **Estanguet, melonnassa**. Hänen olympiavoittonsa ovat kanoottipujottelun kanadalaisyksiköistä. Hänen veljensä Patrice Estanguet saavutti samassa lajissa olympiahopean vuonna 1996.
16. Erik (ent. Erika) **Schinegger**. Hänet oli lapsena kasvatettu tytön/naisen sosiaaliseen rooliin, ja sen mukaisesti hän aloitti myös urheilu-uransa tyttöjen sarjoissa, joista vartuttuaan siirtyi naisten sarjaan. Vuonna 1966 hän voitti Chilen Portillossa maailmanmestaruuden naisten syöksylaskussa. Maailmancupin osakilpailun hän voitti naisten suurpujottelussa 28.1.1967 Ranskan Saint-Gervais-les-Bainsissa. Ennen Grenoblen olympialaisia naisten sarjan kilpailijoille tehty sukupuolitesti antoi aiheen epäillä hänen osallistumiskelpoisuuttaan naisten sarjaan. Seuranneissa tarkemmissa tutkimuksissa häntä päädyttiin pitämään intersukupuolisena ja senaikaisen kromosomaattisen sukupuolikäsityksen mukaisesti miehenä. Tämän vuoksi hänet todettiin kelvottomaksi osallistumaan enää naisten sarjaan. Näiden tapahtumien jälkeen Schinegger omaksui miehen identiteetin. Hän sai testosteronihoitoa testosteronitasosta riippuvaisten ominaisuuksien vahvistamiseksi, hänelle rakennettiin kirurgisesti miehen ulkoiset sukuelimet ja hän muutti etunimensä Erika muotoon Erik. Alppihiihtouransa hän ei vielä tämän vastoinkäymisen takia lopettanut vaan siirtyi kilpailemaan miesten sarjassa, jossa saavutti kolme osakilpailuvoittoa Euroopan cupissa kilpailukaudella 1968/1969. Itävallan miesten maailmancupjoukkueeseen häntä ei kuitenkaan huoliutu (vaikka joidenkin näkemysten mukaan olisi tulosten perusteella pitänyt huolia), ja kauden jälkeen hän lopetti alppihiihtäjän uransa. Vuoden 1966 MM-kilpailujen tuloksia on myöhemmin muutettu niin, että Schinegger on hylätty ja syöksylaskun mestariksi on noussut Ranskan Marielle Goitschel. Sen sijaan kilpailukauden 1966/1967 maailmancupin tuloksia ei ilmeisesti ole tämän jupakan vuoksi muutettu. Kilpailijoille visan jälkeen jaetuissa vastauspapereissa alppihiihtäjän nimi oli kirjoitettu erheellisesti Schniggerer. Arvostelu toteutettiin kuitenkin jo tuoreeltaan siten, että Schineggerin vastanneet joukkueet saivat kaksi pistettä ja Scheidegger paperiinsa kirjoittaneet yhden pisteen.
17. **Kreikkaa**. Parin muodostivat Thomas Bimis ja Nikolaos Siranidis. Neljän hyppykierroksen jälkeen he olivat neljännellä sijalla. Kilpailun jälkeen Wang Kenan selitti epäonnistumisensa johtuneen siitä, että ennen heidän hyppeään hypänneen katsojan tempaus sotki hänen keskittymisensä. Vastoinkäymiset Wangin elämässä eivät päättäneet olympialaisten epäonnistumiseen. Vuonna 2013 hänen oli määrä toimia uimahyppytuomarina Kiinan Tianjinissa pidetyissä Itä-Aasian kisoissa, mutta hän joutui kilpailupaikkakunnalla auto-onnettomuuteen, jossa kuoli vain 33-vuotiaana.
18. **Puolustusvoimien urheilukoulu**. Merkissä oleva perinteinen Hämeen tunnuseläin ilves viittaa urheilukoulun vuosien 1979-2014 sijaintiin Lahdessa Hämeen Rykmentin yhteydessä. Vuoden 2014 lopussa lakkautetun Hämeen Rykmentin tunnuksessa oli/on samanlainen ilves. Siinä ilveksen ympärillä on seppäle, mutta urheilukoulun tunnuksessa seppeleen asemesta on urheilu-sanan alkukirjaimen muotoinen yleisurheilukentän puolikas.
19. Simo **Eerikäinen**. Valinta tuli vuonna 2007, jolloin hän pelasi alkukauden Ykköspestistä riihimäkeläisen Riihi-Pesiksen joukkueessa. Hän siirtyi kesken kauden Superpesikseen ensin Jyväskylän Kirin joukkueeseen ja siitä edelleen saman kauden aikana Hyvinkään Tahkon joukkueeseen. Kauden päätteeksi Tahko voitti Suomen mestaruuden Eerikäisen ollessa sisäpelissä suuressa roolissa.

URHEILUTIEDON JOUKKUEIDEN SM-KILPAILU 17.10.2015

20. Yasutaka **Matsudaira** vuonna **1972**. Tarkoitettu saavutus on lentopallon olympiavoiton saavuttaneen joukkueen päävalmentajana toimiminen. Sekä Daimatsun, Matsudairan että Yamadan tapauksessa olympiavoittoon valmennettu maa oli Japani.
21. a) **Pöytätenniksen** – MM-kisat pidettiin Pjongjangissa vuonna 1979. b) **ampumahiihdon** – MM-kisat pidettiin Pyeongchangissa vuonna 2009.
22. **Alexandre**. Lippmann edusti olympialaisissa Ranskaa ja voitti joukkuekilpailussa kultamitalin vuosina 1908 ja 1924 sekä pronssimitalin 1920. Henkilökohtaisessa kilpailussa hän voitti hopeamitalin vuosina 1908 ja 1920. Hänen äitinsä isä oli kirjailija Alexandre Dumas nuorempi ja tämän isä kirjailija Alexandre Dumas, jonka nimeen liitettiin lisäämääre vanhempi viimeistään silloin, kun Dumas nuorempi tuli kuuluisaksi.
23. Roberto **Clemente**, edusti **Pittsburgh Piratesia**. Vuonna 1973 hänet nimettiin postuumisti Yhdysvaltain baseballin Hall of Famen jäseneksi ja myös sen jäsenenä hän oli ensimmäinen latinalaisamerikkalainen.
24. Kenialainen Robert **Kipkoech Cheruiyot**, kilpailu käytiin **Chicagossa** Yhdysvalloissa. Juoksijan nimistä riittää joko Kipkoechin tai Cheruiyotin vastaaminen. Tilanne ei ole pelkästään koominen: hän löi päänsä maahan ja loukkaantui. Pysyviä vammoja ei kuitenkaan ilmeisesti jäänyt. Kilpailu oli Chicagon maraton, jonka nimenä vuonna 2006 oli LaSalle Bank Chicago Marathon. Vuonna 2007 LaSalle-pankin omistanut ABN Amro myi LaSallen Bank of America -pankille ja myös maratonkilpailu on sittemmin ollut nimeltään Bank of America Chicago Marathon.
25. Iris **Sihvonen**, vuonna **1960**. Lopputuloksissa Sihvosen sijoitus on 12:s ja hänen aikansa on 5.35,2. Kilpailun voittaneen Neuvostoliiton Lidija Skoblikovan aika oli 5.14,3 ja silloinen ME oli Neuvostoliiton Rimma Žukovan 5.13,8. On siis selvää, että Sihvonen ei ole voinut luistella 3400 metrin matkaa aikaan 5.35,2. Erehdys lienee siis huomattu ja tunnustettu heti tuoreeltaan.
26. Wilfried **Dietrich**. Hänen olympiamitalinsa ovat kreikkalais-roomalaisen painin raskaasta sarjasta hopeat vuosina 1956 ja 1960 sekä pronssi 1964 ja vapaapainin raskaasta sarjasta kulta 1960 sekä pronssi 1968. Vuosina 1956 ja 1960 raskas sarja oli yli 87 kg painaneille painijoille ja vuosina 1964 ja 1968 yli 97 kg painaneille. Vuosien 1956-1964 olympialaisissa Dietrich edusti Saksan yhteistä joukkuetta. Tämän jälkeen Saksan Demokraattinen Tasavalta ja Saksan Liittotasavalta ryhtyivät kilpailemaan olympialaisissa erillisillä joukkueilla. Vuosien 1968 ja 1972 olympialaisissa Dietrich edusti Saksan Liittotasavaltaa. Taylorin ottelupainosta on useita erilaisia tietoja, mutta hän on kuitenkin ollut painavimpana olympiakisoissa painiin osallistunut urheilija. David Wallechinskyn *The Complete Book of the Olympics* -kirjan mukaan Taylorin paino olisi ollut 186,88 kg samojen olympialaisten vapaapainissa jossa tämä ylsi pronssille. Vapaapainissa ja kreikkalais-roomalaisessa on toki ollut erilliset punnitukset ja paino kreikkalais-roomalaisen painin punnituksessa on voinut erota useallakin kilolla vapaapainin painosta.
27. Martin **Ødegaard**, edustaa **Norjaa**. Norjan 13. lokakuuta 2014 Bulgariaa vastaan pelaamassa ottelussa hänestä tuli nuorimpana missään joukkueessa miesten jalkapallon EM-karsintaottelussa pelannut pelaaja. Silloinkin hän tuli kentälle vaihdosta. Miesten jalkapallon EM-karsintaottelun aloituskokoonpanossa hän oli ensimmäisen kerran ottelussa Kroatiaa vastaan 29. maaliskuuta 2015 – nuorimpana koskaan missään joukkueessa.
28. **Naisten telinevoimistelun joukkuekilpailu**. Neuvostoliitto voitti sen kaikissa kesäolympialaisissa joissa oli mukana eli vuosina 1952, 1956, 1960, 1964, 1968, 1972, 1976, 1980 ja 1988.
29. a) Jyrki **Järven**. Hän voitti purjehduksen 49er-luokan olympiakultaa vuonna 2000 gastina Thomas Johansonin kipparoimassa veneessä. Uimastadionin suunnittelija oli hänen isänsä isä Jorma Järvi. Uimastadionilla on käyty esim. olympialaisten ratauinti- ja uimahyppykilpailut sekä vesipallo-ottelut vuonna 1952. b) Marjatta **Hara-Pietilä**. Hän kilpaili Marjatta Hara -nimisenä vuoden 1968 olympialaisissa 400 ja 800 metrin vapaauinneissa. Mäkelänrinteen uintikeskuksessa on käyty esim. uinnin EM-kilpailujen 50 metrin altaan ratauintit, uimahyppy ja taitouinti vuonna 2000 sekä 25 metrin altaan ratauinnin EM-kilpailut vuonna 2006.
30. **Biljardin** – tarkemmin poolbiljardin. Hän on voittanut 9-pallon maailmanmestaruuden pyörätuoliuokassa vuosina 2002, 2009, 2010, 2011 ja 2013. Pyörätuoliuokan Euroopan mestaruuden hän on voittanut 8-pallossa vuosina 2002, 2003, 2005, 2006, 2009, 2011, 2012 ja 2014, 9-pallossa 2003, 2008, 2009, 2010, 2012, 2014 ja 2015 sekä 10-pallossa 2010, 2011 ja 2015. MM-kilpailut pelattiin vuonna 2002 Yhdysvalloissa Alabaman Decaturissa, 2009 Yhdysvalloissa Indianan Elizabethissa, 2010 Yhdysvalloissa Nevadan Renossa, 2011 Puolan Kielcessä ja 2013 Etelä-Afrikan Johannesburgissa. EM-kilpailut pelattiin 2002 Tampereella, 2003 Puolan Bialystokissa, 2005 Alankomaiden Veldhovenissa, 2006 Saksan Brandenburgissa, 2008 Saksan Willingenissä, 2009 Itävallan Sankt Johannissa, 2010 Kroatian Zagrebissa, 2011 Brandenburgissa, 2012 Luxemburgissa, 2014 Kyreniassa Pohjois-Kyproksella ja 2015 Portugalin Vale de Lobossa. Pelipaikoista merkillepantava on vuoden 2014 EM-kilpailut isännöinyt Kyrenia, joka sijaitsee Turkin vuonna 1974 miehittämässä Kyproksen pohjoisosassa. Vuonna 1983 itsenäiseksi julistautuneen Pohjois-Kyproksen turkkilaisen tasavallan itsenäisyyden on tunnustanut vain Turkki. *De facto* alue on näkökulmasta riippuen joko itsenäinen tai Turkin ohjailema valtio. Muiden valtioiden toimesta se on jokseenkin eristetty kansainvälisestä kanssakäymisestä. Myöskään ei-valtiolliset kansainväliset toimijat kuten erilaiset järjestöt eivät ole kovin laajasti solmineet suhteita Pohjois-Kyprokselle. Pohjois-Kyproksen poolbiljardiliitto on kuitenkin täysjäsenenä Euroopan poolbiljardiliitossa (European Pocket Billiard Federation, EPBF) ja sen kautta Maailman poolbiljardiliitossa (World Pool-Billiard Association, WPA). Täysjäsenenä Pohjois-Kyproksen lajiliitto on myös Global Taekwon-Do Federation -liitossa (GTF), ja jopa sen liiton MM-kilpailut on pidetty Pohjois-Kyproksella. GTF on kuitenkin jäänyt World Taekwondo Federation (WTF) - ja International Taekwon-Do (ITF) -liittojen varjoon taekwon-do/taekwondo-kentän liittojen taistelussa julkisuudesta ja sen asema on siinä mielessä toisenlainen kuin WPA:n asema poolbiljardissa. Pohjois-Kyproksen judo-, hapkido- ja potkunyrkkeilyliitto on jäsenenä International Sport Kickboxing Association (ISKA, aikaisemmin järjestön nimi on ollut International Sport Karate Association) -potkunyrkkeilyliitossa. Potkunyrkkeilyssä kilpailevia kansainvälisiä liittoja on vaikka kuinka paljon. ISKA ei ole niistä suurin, mutta sen asema lienee toisaalta merkittävämpi kuin on GTF-liiton asema on taekwon-do/taekwondossa.

URHEILUTIEDON JOUKKUEIDEN SM-KILPAILU 17.10.2015

Maailman painiliittoon (vuodesta 2014 nimeltään United World Wrestling, UWW) Pohjois-Kyproksen painiliitto pääsi vuonna 2011 liittäntäjäjäseneksi eli jonkinlaiseksi ilman äänivaltaa olevaksi tarkkailijaksi. Leo-Pekka Tähdellä on T54-vammaluokan ratakelauskessa kaksi maailmanmestaruutta (voitettu 100 metrin matkalla vuonna 2011 Uuden-Seelannin Christchurchissa ja 2013 Ranskan Lyonissa) ja neljä Euroopan mestaruutta (voitettu 100 metrin matkalla 2005 Espoossa, 2012 Alankomaiden Stadskanaalissa ja 2014 Walesin Swanseassa sekä 200 metrin matkalla 2005 Espoossa).

31. a) **Indianapolis**. Joukkueen nimi oli ollut Baltimore Colts. Sen karattua Baltimoresta uudeksi nimeksi otettiin Indianapolis Colts. Joukkueen nykyinen pääomistaja on Robertin poika James "Jim" Irsay. b) **Cleveland**. Vuonna 1996 Baltimoreen lähtenyt joukkue oli ollut Ohion osavaltion Clevelandissa nimeltään Cleveland Browns. Sen uudeksi nimeksi siis otettiin Baltimore Ravens, ja vuonna 1999 Clevelandiin perustettiin uudelleen Cleveland Browns -niminen joukkue, jolla on oikeus käyttää vanhan Cleveland Brownsin ulkoisia tunnusmerkkejä ja esiintyä sen historian jatkajana.
32. a) **Curlingin**. Hän on ollut World Curling Federation -liiton (WCF) puheenjohtaja vuodesta 2010 lähtien. b) **Triathlonin**. Hän on ollut International Triathlon Union -liiton (ITU) puheenjohtaja vuodesta 2008 lähtien.
33. **Laskuvarjourheilu**. Hyväksytään myös laajempi ilmaus (urheilu)ilmailu. Belik suoritti Kaknäsän tornista BASE-hypyn, mutta hänen laskuvarjonsa ei auennut tarpeeksi nopeasti ja hän kuoli välittömästi hypyssä saamiinsa vammoihin. Samalla kertaa hyppäsi muitakin hyppääjiä, joiden laskuvarjot toimivat suunnitellusti.
34. **Sallaan**. Kyseinen muinaissuusi kuuluu nykyisin Kansallismuseon kokoelmaan. Kun n. puolet Sallan kunnan pinta-alasta luovutettiin Neuvostoliitolle Moskovan rauhassa vuonna 1940 ja jo silloin sovitun rajalinjan mukaisesti uudelleen Moskovan välirauhassa vuonna 1944 jäi Särkiaapa juuri ja juuri Suomen puolelle rajaa.
35. **Se kloonattiin**. Solut joista kloonit tuotettiin oli tietysti otettu talteen Gem Twistin elinaikana, mutta niistä tuotettiin kloonit vasta sen kuoleman jälkeen. Klooneja tuotettiin kaksi.
36. a) **Nike**. b) **Asics**. Asicsin mainosmieheksi suostumista on saattanut toisaalta edesauttaa se, että Asics oli vuosikautia Karjalaisen henkilökohtainen yhteistyökumppani, jonka vaatteita tämä käytti kilpailuissa silloin kun ei ollut maajoukkueetehtävissä.
37. **MK** – siis Kuitin nimekirjaimet. Purjelennossa kilpailutunnukseksi on joko kahdesta tai kolmesta merkistä koostuva tunnus. Merkit voivat olla joko kirjaimia tai numeroita. Kilpailutunnus merkitään mm. purjelentokoneen peräsimeen. Tunnuksen jäädyttäminen tarkoittaa käytännössä ettei kukaan kilpailija saa enää käyttää MK-kilpailutunnusta SM-kilpailuissa eikä Suomen edustajana kansainvälisissä kilpailuissa. Kuitin voitti vakioluokan maailmanmestaruuden vuonna 1987, jolloin MM-kilpailun keskuspaikkana oli Australian Benalla ja 1995, jolloin keskuspaikka oli Uuden-Seelannin Omarama.
38. Tero **Palmroth**. Helsingin käräjäoikeus tuomitsi hänet viiden kuukauden ehdolliseen vankeuteen vuonna 2005. Rikos oli tapahtunut vuonna 2001, kun Palmroth oli telekommunikaatioyhtiö Soon Communicationsin hallitukseen kuuluneelta Erkki Soljalta saamansa vihjeen jälkeen ostanut aviopuolisonsa nimiin Soonin osakkeita samanaikaisesti kun olivat käynnissä neuvottelut Soonin myymisestä Elisa Communicationsille. Palmrothin puoliso jonka nimissä Palmroth osakkeita osti on jalkapalloyhtiö HJK Oy:n suuomistaja Anne Lyytikäinen-Palmroth, mutta Lyytikäinen-Palmrothin ei katsottu syyllistyneen asiassa rikokseen. Suomalaisen oikeushistorian ensimmäinen Palmrothin tapaus oli nimenomaan tuomion ajankohdan perusteella. Jos olisi kyse tekoajankohdasta niin ainakin Jyrki Salmisen ja Tuomo Tilmanin T J Groupin listautumisannin yhteydessä tekemät rikokset olivat tehty jo ennen Palmrothin rikosta, mutta tuomiot niistä tulivat vasta myöhemmin. Törkeä sisäpiirintiedon väärinkäyttö rikosnimikkeenä tuli Suomen rikoslakiin kesäkuun alussa 1999, joten sitä aiemmin tehdyistä teoista ei ole voinut saada tuomiota siitä rikoksesta. Autourheilussa Palmroth esimerkiksi on ainoa suomalainen kuljettaja joka on kilpaillut Indianapolisin 500 mailin ajossa. Siinä hän on ollut mukana neljästi: vuosina 1988-1991. Kysymys oli pyritty muotoilemaan siten, että osa joukkueista voisi tyrkyttää vastaukseksi rallissa ainakin 1970-luvulla itsekin kilpaillutta ja sittemmin vaikutusvaltaiseksi rallimanageriksi tullutta Timo Jouhkia. Helsingin käräjäoikeus tuomitsi Jouhille 30 000 euroa sakkoo sisäpiirintiedon väärinkäytöstä vuonna 2006. Jouhki valitti tuomiosta Helsingin hovioikeuteen. Siellä kävi kuitenkin vuonna 2007 niin, että oikeus muutti rikosnimikkeen törkeäksi sisäpiirintiedon väärinkäytöksi ja kovensi tuomion kuuden kuukauden ehdolliseksi vankeudeksi. Jouhkin rikos oli tapahtunut vuonna 2001, kun silloin pankkiiriliike Conventumin hallitukseen kuulunut Jouhki osti lisää Conventumin osakkeita neljälle hallitsemalleen yhtiölle samanaikaisesti kun olivat käynnissä neuvottelut Conventumin myymisestä Pohjolalle. Eikä siinä vielä kaikki autourheilupiirien sisäpiirirötöstelyistä: Vesa-Matti Peltola totesi, että aktiivinen autourheilutoimija on ollut myös edellä mainittu Jyrki Salminen. Hän on osallistunut kuljettajana rallissa esim. MM-osakilpailuihin Suomessa vuosina 2001, 2002 ja 2003 sekä vuonna 2002 myös Australiassa. Hänen paras sijoituksensa MM-osakilpailuissa on Australian rallin 31. sija. Salminen toimi T J Groupin toimitusjohtajana vuoteen 2001 saakka. Yhtiö listautui Helsingin pörssiin vuonna 2000. Listautumisanti oli valtaisa menestys. Yhtiön arvo kuitenkin romahti vain n. kaksi kuukautta listautumisen jälkeen. Heräsi kysymys siitä, oliko yhtiö listautumisen yhteydessä salannut todellisen taloudellisen tilansa ja siten tahallisesti harhauttanut sijoittajia. Vyyhtiin liittyen käytiin ensimmäisen kerran oikeutta jo vuonna 2001 Espoon käräjäoikeudessa. Silloin oli kyse vahingonkorvauskanteesta virheelliseen listalleottoesitteeseen liittyen ja vastaajana oli ainoastaan T J Group yhtiönä. Tuon vahingonkorvausoikeudenkäynnin T J Group voitti sekä käräjäoikeudessa että vuonna 2004 ratkaisunsa antaneessa Helsingin hovioikeudessa. Vuonna 2005 asiassa nostettiin rikossyytteet Salmista ja yhtiön hallituksen puheenjohtajana toiminutta Tilmania vastaan. Helsingin käräjäoikeus päätyi hylkäämään valtaosan syytteistä ja tuomitsemaan heidät vain sakkoihin tulosvaroituksen viivästymisestä. Helsingin hovioikeus päätyi kuitenkin toiselle kannalle ja tuomitsi sekä Salmisen että Tilmanin kahden vuoden ehdolliseen vankeuteen törkeästä sisäpiirintiedon väärinkäytöstä ja arvapaperimarkkinoita koskevista tiedottamisrikoksista. Sieltä juttu eteni Korkeimpaan oikeuteen, joka kovensi tuomioita entisestään:

URHEILUTIEDON JOUKKUEIDEN SM-KILPAILU 17.10.2015

- lopullinen tuomio oli sekä Salmiselle että Tilmanille kaksi vuotta neljä kuukautta ehdotonta vankeutta. Hovioikeus ja Korkein oikeus tuomitsivat samalla myös yhtiön entisen talousjohtajan viiden kuukauden ehdolliseen vankeuteen sisäpiirintiedon väärinkäytöstä ja avunannosta Salmisen ja Tilmanin rikoksiin.
39. **Perun.** Tait valittiin kisojen parhaaksi naislentopalloilijaksi vuoden 1988 olympiaturnauksessa, jossa Peru sijoittui toiseksi. Perun kongressissa hän on istunut vuosina 2000-2006 ja uudelleen vuodesta 2011 alkaen.
 40. a) **Jousiammunta.** b) **Vinicius.** Sama nimi on annettu vuoden 2016 olympialaisten viralliselle maskotille. Maskottia ei ole nimetty D'Almeidan vaan tämän kaksinkertaisen etunimikaiman, mm. kirjailijana, muusikkona ja diplomaattina toimineen brasilialaisen kulttuurivaikuttajan Marcus Vinicius de Moraesin mukaan.
 41. **Väkiparta.** Veljesten etunimet ovat Janne ja Jarno. Heidän isänsä on niin jääkiekkoa kuin jääpalloakin pääsarjatasolla pelannut ja jääkiekossa kaksi Suomen mestaruutta voittanut Erkki Väkiparta. Vuoden 2004 jääpallon MM-kisojen A-sarja pelattiin Ruotsissa.
 42. **Cleveland Barons ja Minnesota North Stars.** Yhdistymisen taustalla oli molempien seurojen heikko talous. Seuraavalla pelikaudella fuusioseura jatkoi NHL:ssä pelaamista nimellä Minnesota North Stars kotikaupunkinaan Minnesotan osavaltion Bloomington, joka oli aiemminkin ollut Minnesota North Starsin kotikaupunki. Joukkue kuitenkin peri Cleveland Baronsin paikan Adams-divisioonassa, kun Minnesota North Stars oli edellisellä kaudella pelannut Smythe-divisioonassa. Fuusiossa seuran osake-enemmistön sai Cleveland Baronsin omistanut Gundin perhe. Vuonna 1990 Gundit myivät Minnesota North Starsin ja perustivat Kaliforniaan uuden seuran San Jose Sharksin, joka aloitti pelinsä NHL:ssä syksyllä 1991. Minnesota North Stars muutti vuonna 1993 Teksasiin ja otti nimekseen Dallas Stars.
 43. **100 metrin perhosuinti.**
 44. **Soutu.** Itä-Saksalla on siitä olympialaisista 33 kultamitalisijaa ja seitsemän hopeamitalisijaa, kun toiseksi menestyneimmällä maalla Yhdysvalloilla on 32 kultamitalisijaa ja 31 hopeamitalisijaa. Vaikuttaa siis varsin mahdolliselta – joskaan ei aivan varmalta – että Itä-Saksa menettää ykköspaikkansa vuoden 2016 olympialaisissa.
 45. **Tennis.** Hostikka voitti miesten nelinpelin Suomen mestaruuden sisäkentällä vuonna 1994. *Urheilumme kasvat* -kirjasarjassa Jäppilä on esitelty kestävyysjuoksijana osassa 2. Hänen mainitaan olleen 1920-luvulla maratoonari ja myöhemmin Maratoonarien Kerhon puheenjohtaja. Kirjan mukaan hänellä oli veteraanien Suomen mestaruus ulkokentällä vuosilta 1950 ja 1957 sekä sisäkentällä 1949, 1950, 1952 ja 1953. Helsingin Verkkopalloseuran vuonna 1960 julkaisemasta *Tenniskirjasta* ja Suomen Tennisliiton vuonna 1968 julkaisemasta *Tenniskäsikirjasta* selviää, että Jäppilän mestaruudet ovat kaksinpelistä ja että *Urheilumme kasvoista* puuttuu kaksi hänen voittamaansa veteraanien mestaruutta: kaksinpelimestaruudet ulkokentillä vuosilta 1952 ja 1960. Jäppilän voittama mestaruuksien määrä on siis kahdeksan: Neljä mestaruutta ulkokentillä ja neljä sisäkentillä. Nuorempana Jäppilä harrasti myös jalkapalloa ja mäkihyppyä. Jalkapalloa hän pelasi Helsingin Ponnistuksessa ja ylsi vuonna 1922 TUL:n liittojoukkueeseen asti. Mäkihypyssä hän sijoittui seitsemänneksi TUL:n mestaruuskilpailussa vuonna 1926. Dallapé-orkesterilla oli Jäppilän aikoina oma joukkuekin niin jalkapallossa kuin tenniksessäkin. Nimi Dallapé orkesterille vakiintui jossain vaiheessa 1920-luvun jälkimmäisen puoliskon aikana. Ilmeisesti vuoteen 1927 asti nimi oli muodossa Jazz Dallapé. Enemmän tai vähemmän Dallapén esimuotona pidetään jo 1920-luvun alkupuoliskolla esiintynyttä Rajamäen pojat -kisälliyhtyettä.
 46. **Mäkihypyn** parissa **Lahdessa.** Salpausselän kisojen harjoituksissa 26. helmikuuta 1975 hän menetti suorituksensa hallinnan jo hypyriällä ja syöksyi holtittomasti hypyriältä alas törmäten alamäen yläosassa olleeseen mäenkunnostuskoneeseen. Hän sai hengenvaarallisia aivo- ja selkäydinvammoja. Hän oli huhtikuun alkuun asti sairaalahoitossa Lahdessa. Sen jälkeen hänet siirrettiin sairaalaan Länsi-Saksaan. Hän ei kuitenkaan toipunut vaan kuoli vammoihinsa 21. toukokuuta 1975. Tapaus poiki oikeusjutun, jossa järjestäjiä syytettiin ilmeisesti kuolemantuottamuksesta. Vesa-Matti Peltolan muistikuvan mukaan syytteessä olisi ollut mm. vuonna 1964 olympialaisten mäkihypyssä kilpaillut Antero Immonen. Edelleen Peltola muisteli, että tapaus olisi edennyt ainakin hovioikeuteen asti ja että langettavaa tuomiota ei kenellekään annettu.
 47. **1880-luvulla** – vuoden 1887 turnauksessa. Tuohon aikaan naispelaajilta vaadittiin kyllä pääsääntöisesti niikkapituinen hame. Vuonna 1887 Wimbledonin naisten turnauksen kuitenkin voitti silloin 15-vuotias englantilainen koulutyttö Charlotte "Lottie" Dod. Nuoren ikänsä ja koululaisen statuksensa vuoksi hänen sallittiin pelata turnausottelunsa koulupuvussaan, johon kuulunut hame oli lyhyempi. Myöskään nelinpeleissä ei luonnollisestikaan ole tätä varhaisempaa tapausta koska sekanelinpeli oli Wimbledonin turnauksessa mukana ensimmäisen kerran vasta vuonna 1888 ja naisten nelinpeli 1913.
 48. Arno **Hohenthal.** Hän oli ollut mukana jo perustamassa Aktiebolaget Sport Artiklar – Osakeyhtiö Urheilutarpeita -nimistä yhtiötä vuonna 1916 ja johti yhtiötä sitten aina vuonna 1953 tapahtuneeseen kuolemaansa saakka. Tämän jälkeen toimitusjohtajaksi tuli hänen poikansa Rolf Hohenthal. Sekä Arno että Rolf olivat omina aikoinaan merkittäviä taustavaikuttajia suomalaisessa urheiluelämässä muutenkin kuin urheilutarvikebisneksensä kautta. Urheilutarpeita -yhtiön tunnetuin oma tuotemerkki oli jo 1920-luvulta alkaen Karhu. Vuonna 1966 yhtiön nimeksi tuli Oy Urheilu-Karhu-Sport Ab. Jo sitä ennenkin Karhu on ollut käytössä jonkinlaisena aputoiminimenä vuosikymmeniä. Vuonna 1973 yhtiön nimi muuttui muotoon Karhu-Titan Oy. Vuonna 1981 yhtiö listautui Helsingin pörssiin. Vuonna 1984 yhtiö myi liikuntapaikkavarusteliiketoimintansa Tamrolle ja liiketoiminnasta muodostettiin Kerko Sport Oy. Vuonna 1998 Tamro ja vähemmistöomistajana ollut Merita Pankki myivät Kerko Sportin kuulantyyntönnön ulkokenttien SE-mies Reijo Ståhlbergin ja Pekka Ahosen silloin omistamalle Utenova Oy:lle. Ahonen oli aiemmin ollut töissä Tamrolla ja Ståhlberg puolestaan toisella myyjällä eli Meritalla. Ahonen on nykyisinkin Kerko Sportin toimitusjohtaja. Ståhlberg työskenteli Kerko Sportilla vuoteen 2004 saakka. Ståhlbergin omistusosuuden jatkuvuudesta kysymyksenlaatiija ei ole tietoinen. AskO Oy hankki vuoteen 1990 mennessä itselleen Karhu-Titanin ehdottoman osake-enemmistön ja vuonna 1994 se lunasti vähemmistöosakkaat ulos Karhu-Titanista ja veti sen pois pörssistä. Vuoden 1996

URHEILUTIEDON JOUKKUEIDEN SM-KILPAILU 17.10.2015

tammikuussa Karhu-Titan fuusioitiin Askoon siten, että Asko muodosti Karhu Sport Oy -nimisen tytäryhtiön. Saman vuoden marraskuussa Asko myi Karhu-merkkisten palloilutarvikkeiden (kuten pallojen, pesäpallomailojen ja pesäpalloräpylöiden) valmistuksen ja oikeudet Berner Oy:lle. Vuonna 2009 Berner myi Karhu-palloiluväline liiketoiminnan Pentti Lillin ja livari Monosen perustamalle L-Tec Sport Oy:lle, jonka omistuksessa se nykyisinkin on. Samaan aikaan (marraskuussa 1996) kun Asko myi palloiluliiketoiminnan Bernerille myi se Karhu-merkkisten suksien ja jalkineiden valmistuksen ja oikeudet silloisen Karhu Sport Oy:n toimivan johdon perustamalle Karhu Sporting Goods Oy:lle. Karhu Sporting Goods myi oikeudet Karhu-merkkisiin jalkineisiin vuonna 2008 alankomaalaiselle Karhu Holding B.V. -yhtiölle. Vain suksivalmistajaksi jäänyt Karhu Sporting Goods ajautui konkurssiin vuonna 2009. Karhu Holdingin osake-enemmistön osti vuonna 2014 Francesco Arese – italialainen miesten 1500 metrin juoksun Euroopan mestari vuodelta 1971 Kolmea valkoista raitaa käytettiin Karhu-merkkisissä yleisurheilupiikkareissa ainakin 1950-luvun alussa. Arno Hohenthalin veli Lennart Hohenthal oli ns. ensimmäisellä sortokaudella vastarinta-aktivisti, joka vuonna 1905 murhasi aktivistien venäläisten kollaboraattorina pitämän prokuraattori Eliel Soisalon-Soinisen. Lennart Hohenthal sai teosta elinkautisen vankeustuomion, mutta pakeni Katajanokan vankilasta vielä samana vuonna ja loikkasi soutuveneellä Ruotsiin, josta sitten jatkoi matkaa Englantiin. Englannissa hän toimi hierojana ja käytti salanimeä Eric Alvén. Arnon ja Lennartin veljistä voidaan urheiluun liittyvänä mainita myös Veli Gunnar von Hohenthal, joka palveli upseerina Venäjän armeijassa ja kilpaili Venäjän edustajana nykyaikaisessa viisiottelussa vuoden 1912 olympialaisissa. Vuoden 1917 lokakuun vallankumouksen jälkeen hän loikkasi Ruotsiin ja liittyi myöhemmin Suomen armeijaan. Loikkauksen hän suoritti veljensä Lennartin tavoin soutuveneellä. Vuoden 1954 jalkapallon MM-turnauksen arvo oli markkinointimielessä merkittävästi aiempia jalkapallon MM-turnauksia suurempi, koska turnaus ensimmäisen kerran televisioitiin. Suomessa ei silloin televisiolähetyksiä ollut lainkaan, mutta Yhdysvalloissa yli puolessa kotitalouksista oli jo televisio eikä se monissa muissakaan vauriissa maissa ollut enää mikään harvinaisuus.

49. a) **1958.** Suomen joukkue pelasi tuolloin Itä-Saksassa pidetyssä miesten MM-turnauksessa ja sijoittui 16 joukkueen turnauksessa 14:nneksi. Suomi pelasi alkulohko A:ssa, jonka pelipaikka oli Erfurt. Turnaukseen ei tarvinnut karsia lainkaan. b) **Puolaa.** Peli päättyi lukemiin 14-14. Puolan loppusijoitus turnauksessa oli peräti viides. Puolan MM-mitalisijat käsipallossa ovat kaikki miesten sarjasta – hopea vuonna 2007 sekä pronssi vuosina 1982, 2009 ja 2015. Lisäksi Suomi on pelannut käsipalloa ulkopelien MM-turnauksessa vuonna 1955. Turnaus pelattiin Moskovassa ja Suomi pelasi alkulohkossa nro 3. Suomella oli vain kaksi ottelua, joissa se voitti Espanjan maalein 11-10 ja hävisi Sveitsille. Sveitsi sijoittui turnauksessa hopealle. Espanjasta on sittemmin kehkeytynyt hallipelissä kaksinkertainen maailmanmestari (mestaruudet vuosina 2005 ja 2013).
50. Donald ”Don” **Garlits.** Neljännesmailin matkalla hän sai ensimmäisen kerran rikki nopeuden 170 mailia tunnissa vuonna 1957, nopeuden 180 mailia tunnissa vuonna 1958, nopeuden 200 mailia tunnissa vuonna 1964, nopeuden 240 mailia tunnissa vuonna 1968, nopeuden 250 mailia tunnissa vuonna 1979 ja nopeuden 270 mailia tunnissa vuonna 1986. Hän on voittanut 17 kertaa yhdysvaltalaisen National Hot Road Association (NHRA) -liiton maailmanmestaruuden .
51. **Islannin.** Hänen syntymäkaupunkinsa on siis Reykjavik. Kirmeksen vanhemmat – hänen äitinsä on ruotsalaislähtöinen Lina Kirmes – ovat kumpikin entisiä kilpavoimistelijoita ja tapasivat ensi kerran toisensa Suomessa pidetyn voimistelukilpailun yhteydessä. Vuosina 1996-2008 Kirmekset asuivat Ruotsin Älvsbyssä, ja muuttivat sen jälkeen Espooseen. Oskar Kirmes edusti aiemmin Ruotsia, mutta sai vuonna 2013 Suomen kansalaisuuden ja on vuoden 2014 alusta lähtien edustanut Suomea. Ruslan Ovtšinnikov otti islantilaiseksi ryhtyessään nimen Rúnar Alexandersson. Islannin laki edellytti ja edellyttää yhä islantilaistyyppisen nimen ottamista kansalaisuuden saannin ehtona. Ainakin shakinpelaaja Robert ”Bobby” Fischerin kohdalla tästä tosin poikettiin kun hänelle vuonna 2005 myönnettiin Islannin kansalaisuus. Fischer tosin sai kansalaisuuden muutenkin hyvin poikkeuksellisella tavalla. Hänen kansalaisuudestaan päätti Islannin parlamentin täysistunto. Mati Kirmes jatkoi Alexanderssonin henkilökohtaisena valmentajana sen jälkeenkin kun oli lopettanut Islannin maajoukkuevalmentajan tehtävässä. Kukaan muu Islannin edustaja kuin Alexandersson ei ole vielä kukaan kilpailut olympialaisten voimistelussa. Ovtšinnikov/Alexanderssonin syntymäpaikkana esiintyy toisissa tiedoissa Tallinna ja toisissa Venäjällä oleva Smolenskin kaupunki. Kysymyksenlaatiija ei osaa ottaa kantaa kumpi tieto on oikea. Joka tapauksessa hän on lapsena asunut Virossa, ja sitä kautta tullut Mati Kirmeksen vaikutuspiiriin.
52. **Naisten 500 metrin kajakkiyksikkömelonnan,** edustaen **Saarinmaata** (Saarland). Zenz voitti maailmanmestaruuden vuonna 1954 Ranskan Mäconissa. Aiemmin lajin maailmanmestaruudesta oli kilpailtu vain vuonna 1950 Kööpenhaminassa. Silloin mestaruuden voitti Suomen Sylvi Saimo. Joissain katsannoissa pidetään samana lajina vuonna 1938 Ruotsin Vaxholmissa pidettyjen MM-melontojen ohjelmassa ollutta naisten 600 metrin kajakkiyksikkökilpailua, mutta senkin voitti suomalainen meloja – ”Maggie” Kalka (o.s. Henrichson). Toisen maailmansodan jälkeen Saarland jäi Ranskan miehittämäksi. Ranska havitteli sen liittämistä joko kokonaan itseensä tai ainakin suuren määrävallan saavuttamista alueella pysyvästi. Saarinsaassa järjestettiin kansanäänestys talousliitosta Ranskan kanssa ja liitto tuli äänestyksessä hyväksytyksi. Sodan voittaneet liittoutuneet valoivat 1940-luvun loppuvuosina laajemminkin kannuja siitä, mitä häninneelle Saksalle pitäisi tehdä. Päätöksiä odotellessa Saariin ryhdyttiin itsenäistymisen varalta luomaan ns. kansallisia keskusjärjestöjä esim. urheilun alalle. Saarinsaamaan olympiakomitea perustettiin vuonna 1950. Vuonna 1951 Ranska, Länsi-Saksa, Italia ja Benelux-maat muodostivat Euroopan hiili- ja teräsyhteisön. Tämä vaikutti Ranskan politiikkaan myös Saarinsaamaan kysymyksessä, koska se oli pitänyt Saarinsaaman alisteisuutta itselleen tärkeänä juuri raaka-aineiden saannin turvaamisen näkökulmasta. Euroopan hiili- ja teräsyhteisön syntymisen vuoksi tämä näkökohta ei enää ollut Ranskalle niin tärkeä ja se oli valmis hyväksymään aiemmin vieroksumansa Saarinsaaman itsenäisyyden. Ranska ja Saksan Liittotasavalta solmivat Saarinsaamaan itsenäistymisestä sopimuksen vuonna 1954. Sopimus alistettiin kuitenkin kansanäänestykselle

URHEILUTIEDON JOUKKUEIDEN SM-KILPAILU 17.10.2015

Saarinmaassa ja tuli siinä hylätyksi vuonna 1955. Sen jälkeen alettiin neuvotella Saarimaan liittymisestä osavaltioksi Saksan Liittotasavaltaan. Sopimukseen päästiin lokakuussa 1956 ja silloin solmitun sopimuksen mukaan Saarinmaa liittyi Saksan Liittotasavaltaan vuoden 1957 alussa. Sopimuksen myötä myös Saarimaan olympiakomitea ilmoitti vuoden 1956 lokakuussa purkavansa itsensä. Sen toiminnot yhdistettiin Saksan olympiakomiteaan helmikuussa 1957, mutta marras-joulukuussa 1956 Melbournissa pidettyihin olympialaisiin Saarinmaa ei enää osallistunut omalla joukkueella. Zenz kyllä kilpaili niissä olympialaisissa edustaen Saksaa, jonka joukkueeseen kuului Saarimaan lisäksi urheilijoita Saksan Liittotasavallasta ja Saksan Demokraattisesta tasavallasta.

53. **Otto Peltzer.** Vuonna 1926 hän teki Lontoossa 880 jaardin (n. 804,68 metriä) juoksussa ajan 1.51,6. Aika oli kolme sekunnin kymmenystä parempi kuin siihenastinen 800 metrin matkan maailmanennätys, joten se hyväksyttiin 800 metrin maailmanennätykseksi. Myöhemmin vuonna 1926 hän teki Berliinissä 1500 metrin juoksussa ajan 3.51,0, jolla rikkoi PaaVo Nurmen nimissä olleen maailmanennätyksen. Myös Nurmi oli mukana Peltzerin voittamassa juoksussa Berliinissä jääden kolmanneksi. Peltzer juoksi vuonna 1926 myös 500 metrin matkalla epävirallisen maailmanennätyksen 1.03,6 Budapestissa. Vuonna 1927 Peltzer teki Ranskan Colombesissa 1000 metrin juoksussa ME:n 2.25,8. Saksassa Peltzer oli vuosina 1935-1936 ja uudelleen vuonna 1937 vangittuna homoseksuaalisuutensa vuoksi. Hänen arveltiin toimiessaan nuorten urheilijoiden valmentajana pyrkivän viettelemään näitä tai ainakin yleisemmin ottaen levittämään turmeltunutta seksuaalimoraalia nuorison pariin. Vapauduttuaan hän vuonna 1937 pakeni ensin Tanskaan, josta jatkoi Ruotsin kautta Helsinkiin. Suomessa valmisteltiin tuolloin vuodeksi 1940 olympialaisia Helsinkiin. Peltzer toivoi voivansa työskennellä suomalaisten juoksijoiden valmentajana niihin valmistautuessa. Saavuttuaan Helsinkiin hän tapasi kestävyysjuoksija Gunnar Höckertin, jolle antoi harjoitteluohjeita. Nurmelta Peltzer sai hieman rahaa, ja pääsi pitämään Suomen urheiluopistolla Vierumäellä joitain luentoja suomalaisille pika- ja aitajuoksijoille. Siitä hommasta hän sai hieman rahaa elinkutannuksiinsa. Hän sai asua ilmaiseksi Helsingin satamassa pitkään olleessa saksalaisessa *Rügenlaivassa*. Saksan turvallisuuspoliisi Gestapo oli ohjeistanut laivan kapteenia pitämään häntä silmällä. Elokuun lopulla vuonna 1939 Peltzerin huomattiin juttelevan laivapojan kanssa. Hänen katsottiin yrittäneen viettelä laivapojan ja kapteeni määräsi hänet arestiin. Peltzer pelkäsi joutuvansa takaisin Saksaan ja pakeni laivasta. Sen jälkeen hän joutui yöpymään puistonpenkillä. Puistonpenkillä vietettyjä öitä lienee ollut vain yksi tai ei ainakaan kovin montaa. Ainakin osa kilpailijoista oli saanut kysymyksen muotoilusta käsityksen, että tämä olisi joutunut asumaan puistoissa pitempiäkin aikoja. Tällaisen käsityksen oli omiaan luomaan esim. kysymyksessä käytetty ilmaus ”puistojen penkeillä”. Jos puistonpenkillä vietettyjä öitä on ollut vain yksi, on melko todennäköisesti nukkumapuistojakin ollut vain yksi, joten kysymyksen muotoilu ei ollut kovin onnistunut. Puistonpenkkiepisodin jälkeen elo-syyskuun vaihteessa 1939 Peltzer siirtyi Ruotsiin. Epäselväksi jääneestä syystä hän palasi Saksaan vuonna 1941. Heti Saksaan saavuttuaan hänet pidätettiin. Hän joutui pakkotyöhön Itävallassa sijainneeseen Mauthausen-Gusenin keskitysleiriin, jossa joutui olemaan toisen maailmansodan päättymiseen asti.
54. **Ranskan** ympäriajo vuonna **2011**. Hansen on siis ajanut läpi 13 peräkkäistä suurta ympäriajoa: vuoden 2011 Espanjan ympäriajon ja sen jälkeen vuosina 2012, 2013, 2014 ja 2015 kunakin kaikki kolme suurta ympäriajoa. Hansenin kokonaiskilpailusijoitukset putkensa aikana ovat seuraavat: Espanjan ympäriajossa 129:s (vuonna 2011), 123:s (2012), 60:s (2013), 53:s (2014) ja 55:s (2015); Italian ympäriajossa 94:s (2012), 72:s (2013), 73:s (2014) ja 77:s (2015); Ranskan ympäriajossa 81:s (2012), 72:s (2013), 64:s (2014) ja 114:s (2015). Hänen tallinsa on vuodesta 2011 alkaen eli koko putken ajan ollut sama – belgialaisen rahapeliyhtiön mukaan nimetty Lotto. Tallin koko nimi on toisen sponsorin vaihtumisen vuoksi sinä aikana pariin kertaan vaihtunut. Vuonna 2011 talli oli Omega Pharma-Lotto (Omega Pharma on belgialainen lääkevalmistaja), vuosina 2012-2014 Lotto-Belisol (Belisol on belgialainen ikkunavalmistaja) ja vuonna 2015 Lotto-Soudal (Soudal on belgialainen mm. liimaa valmistava kemianteollisuuden yritys). Ennen Hansenia ennätys oli tulkintatavasta riippuen joko 10 peräkkäistä suurta ympäriajoa vuosina 1988-1991 läpi ajaneella espanjalaisella Marino Lejarretalla tai sitten espanjalaisella Bernardo Ruizilla, joka ajoi vuosina 1954-1958 läpi 12 peräkkäistä Espanjan, Italian tai Ranskan ympäriajoa. Ruizin putken aikaan Espanjan ympäriajo oli kuitenkin alle kolmiviikkoinen kilpailu (vuonna 1955 siinä oli etappeja 15, seuraavana vuonna 17 ja vuosina 1957 sekä 1958 kumpanakin 16). Tämän vuoksi sitä ei kaikissa katsannoissa pidetä noina vuosina varsinaisesti suuriin ympäriajoihin kuuluneena kilpailuna. Kolme viikkoa tai kauemmin Espanjan ympäriajo on kestänyt vuosina 1936, 1941, 1945, 1946, 1947, 1948, 1950, 1959 ja joka vuosi vuodesta 1986 lähtien. Vähintään kolmen viikon keston kriteerillä Italian ympäriajo täyttää on täyttänyt suuren ympäriajon ehdon vuosina 1909 ja 1911 sekä vuodesta 1924 lähtien niinä vuosina joina kilpailu ylipäätään on pidetty lukuunottamatta vuotta 1990. Vuoden 1990 tynkäkilpailun (20 päivää) syy ei ole kysymyksenlaatijan tiedossa, mutta voisi arvela sen liittyvän jotenkin siihen, että kaksi päivää kilpailun päättymisen jälkeen alkoi Italiassa pelattu jalkapallon MM-lopputurnaus. Ranskan ympäriajo on kestänyt vähintään kolme viikkoa kaikilla muilla kerroilla paitsi ei ensimmäisellä kerralla vuonna 1903.
55. **Jalkapalloa.** Hänen joukkueensa Venäjän pääsarjassa oli Lokomotiv Moskova. Venäjän mestaruuden hän joukkueineen voitti vuosina 2002 ja 2004.
56. **Soudussa.** MM-kilpailuissa hän on saavuttanut perämiehellisten nelosten pronssit vuonna 1985 Belgian Willebroekissa ja 1986 Ison-Britannian Nottinghamissa, kahdeksikkojen kullat 1991 Wienissä, kahdeksikkojen hopeat 1997 Ranskan Aiguebeletessä, 2010 Uuden-Seelannin Karapirossa ja 2011 Slovenian Bledissä sekä kahdeksikkojen pronssit 1998 Saksan Kölnissä, 1999 Kanadan Saint Catharinesissa ja 2015 Aiguebeletessä. Olympialaisissa hän on saavuttanut perämiehellisten nelosten hopean 1984 sekä kahdeksikkojen kullat 1992, kahdeksikkojen hopeat 1996 ja 2012 sekä kahdeksikkojen pronssin 2000. Kaikki saavutukset ovat naisten sarjasta, vaikka Thompson-Willien soutuveneessä hoitamasta tehtävästä suomen kielessä käytetäänkin nimitystä perämies. Thompson-Willie on syntynyt 20.9.1959 ja täytti 56 vuotta kaksi viikkoa vuoden 2015 kahdeksikkojen MM-finaalin

URHEILUTIEDON JOUKKUEIDEN SM-KILPAILU 17.10.2015

- jälkeen. Vielä vuoden 2000 olympialaisissa hän esiintyi ainoastaan Thompson-sukunimisenä. Sen jälkeen hän lopetti uransa. Vuonna 2005 hän päätti palata kilpailuihin. Ainakin vuoden 2006 MM-kilpailuissa hänellä oli jo kaksoisnimi Thompson-Willie, joten hän oli ilmeisesti kilpailutuon aikana avioitunut.
57. **Saudi-Arabian.** Sen saavuttamat olympiamitalisijat ovat Hadi Soua'an Al-Somailyn hopea miesten 400 metrin aitajuoksussa vuonna 2000, Khaled Al-Eidin pronssi esteratsastuksen henkilökohtaisessa kilpailussa (ratsuna Khasm Al-Aan) vuonna 2000 sekä esteratsastuksen joukkuekilpailun pronssi vuonna 2012 joukkueella Ramzy Al-Duhami (ratsu Bayard van de Villa Theresia), Abdullah Al Saud (Davos), Kamal Bahamdan (Noblesse Des Tess) ja Abdullah Sharbatly (Sultan). Prinssi Abdullah Al Saud on Saudi-Arabian kuninkaana vuosina 2005-2015 olleen Abdullahin pojanpoika. Jo ennen kuninkaaksi tuloaan vuosina 1995-2005 vanhempi Abdullaheista hoiti maan hallitsijan tehtäviä niitä hoitamasta sairauden vuoksi kykenemättömän veljensä kuningas Fahdin puolesta. Ainoa Saudi-Arabian yleisurheilun MM-kilpailuissa saavuttama mitali on Saad Shadad Al-Asmarin pronssi miesten 3000 metrin estejuoksussa vuonna 1995 Göteborgissa pidetyissä kisoissa.
58. **Bahrain ja Yhdistyneet Arabiemiirikunnat.** Syynä boikotille oli se, että Bahrainin ja Yhdistyneiden Arabiemiirikuntien hallitusten mielestä Qatarin hallitus tuki Arabian niemimaan alueella toimivia islamistisia ryhmittymiä, joiden Bahrainin ja Yhdistyneiden Arabiemiirikuntien hallitukset katsoivat muodostavan potentiaalisen uhan maidensa ”poliittiselle vakaudelle” (so. maiden monarkkihallitusten omalle asemalle). Bahrainin ja Yhdistyneiden Arabiemiirikuntien tilalle MM-lopputurnaukseen otettiin Saudi-Arabia ja Islanti.
59. a) Alain **Oreille.** Vuoden 1989 Norsunluurannikon ralli on ollut ainoa pääluokan MM-sarjan kuulunut ralli, joka on voitettu N-ryhmän autolla. b) Philippe **Bugalski.** Hänen vuoden 1999 Korsikan rallin voittonsa on viimeisin kerta kun rallin pääluokan MM-sarjan osakilpailun yleiskilpailu on voitettu kaksivetoisella autolla. Sitä edellinen kerta oli hänen voittonsa edellisessä MM-osakilpailussa eli vuoden 1999 Katalonian rallissa ja sitä edellinen a-kohdassa kysytty Oreillen voitto vuoden 1989 Norsunluurannikon rallissa.
60. **Puolasta.** Kyseessä on Małgorzata Dydek-Twigg (o.s. Dydek). Puolankielisissä piireissä hänen lempinimiään olivat Marta ja Ptyś, englanninkielisissä piireissä Margo. WNBA:ssa hän pelasi vuosina 1998-2008 joukkueinaan ensin vuosina 1998-2002 Utah Starzz, sitten 2003-2004 San Antonio Silver Stars joksi Utah Starzz oli muuttanut nimensä, tämän jälkeen 2005-2007 Connecticut Sun ja lopuksi vuonna 2008 Los Angeles Sparks. Ottelua kohden eniten heitontorjuntia WNBA:n pelaajista hän teki kaikilla muilla pelikausillaan paitsi 2004, 2005 ja 2008. Yhteensä eniten heitontorjuntia hän teki samoilla kahdeksalla pelikaudella ja lisäksi kaudella 2005. Kuollessaan Dydek oli raskaana. Raskaus oli niin varhaisessa vaiheessa, että myöskään sikiötä ei voitu pelastaa.
61. **Judossa.** Kelmendi voitti naisten alle 52 kg:n sarjan maailmanmestaruuden vuonna 2013 Brasilian Rio de Janeirossa ja 2014 Venäjän Tšeljabinskissa. Hän on ollut aktiivinen Kosovon itsenäisyyden kannattaja ja pyrkinyt käyttämään urheilumenestyksensä myötä saamaansa julkisuutta Kosovon itsenäisyyspyrkimyksen edesauttamiseen. Brasilia ja Venäjä eivät kumpikaan ole tunnustaneet Kosovon itsenäisyyttä, mutta Brasilia hyväksyi siitä huolimatta Kelmendin edustavan Kosovoa vuoden 2013 MM-kilpailuissa. Venäjä sen sijaan ei hyväksynyt Kosovon tunnuksissa esiintyvän urheilijan osallistuvan Venäjällä pidettyyn kilpailuun. Asia ratkaistiin siten, että vuoden 2014 MM-kilpailuissa Kelmendin edustamaksi tahoksi ei ilmoitettu mitään maata tai kansallista liittoa vaan Kansainvälinen Judoliitto (IJF).
62. Unkarilainen Ildikó **Sági-Rejtő**, ent. Ujlaki-Rejtő, o.s. Rejtő, **miekkailussa.** Hän on kerännyt olympialaisista seuraavat mitalit naisten florettimiekkailussa: henkilökohtaisen kilpailun kullan vuonna 1964 ja pronssin 1968 sekä joukkuekilpailun kullan 1964, hopean 1960, 1968 ja 1972 sekä pronssin 1976. Hän on syntynyt vuonna 1937 ja ollut kuuro jo syntyessään.
63. Uepan hallussa oli vuosina 2014-2015 maailmanennätys **voimanostossa**, tarkemmin ottaen miesten raskaan (painorajattoman) sarjan jalkakyykyssä. Hän teki ensin vuoden 2014 lokakuussa Australian Sydneyssä ME-tuloksen 413 kg ja paransi ennätystään vuoden 2015 huhtikuussa Australian Melbournessa lukemiin 415 kg. Uepa menetti ennätysten Williamsille vuoden 2015 kesäkuussa **Salossa** pidetyissä voimanoston MM-kilpailuissa. Williams nosti siellä ensin toisella nostollaan 415,5 kg ja kolmannellaan peräti 425,5 kg. Uepa ei saanut ylös 416 kg:n rautoja ja jäi jalkakyykykin osalta kolmanneksi. Kolmen nostomuodon yhteistuloksessa – jonka mestaruuksista Salossa varsinaisesti kilpailtiin – Uepa jäi neljänneksi. Yhteistuloskilpailun voitti Williams ME-tuloksella 1000,5 kg ja hänestä tuli näin ensimmäinen nostaja joka on Kansainvälisen voimanostoliiton (IPF) alaisissa kilpailuissa saanut rikki tonnin haamurajan. Williams oli noston Yhdysvalloissa Bostonissa jo vuoden 2014 joulukuussa jalkakyykyssä 422,5 kg, mutta sellaisessa kilpailussa, jossa tehdyt tulokset eivät olleet ME-kelpoisia. Uepan ja Williamsin ennätöksissä kyse on IPF:n alaisten kilpailujen – ns. klassisen voimanoston – ennätöksistä. Muiden liittojen kilpailuissa on saatu ylös suurempiakin rautoja, mutta säännöt niissä ovat sallivampia varuste- ja/tai dopingmääräysten osalta.
64. **Hevosenkengänheitossa.** Williams on voittanut hevosenkengänheiton miesten maailmanmestaruuden vuonna 1978 Iowan Des Moinesissa, 1980 Alabaman Huntsvillessa, 1981 Minnesotan Genolassa, 1985 Indianan Lafayetessa, 1991 Mississippin Biloxissa ja 1994 New Yorkin Syracusessa. Vuonna 2005 hän sijoittui Kalifornian Bakersfieldissä MM-kilvan toiseksi vasemmalla kädellä heittäen. Laji on niin keskittynyt Yhdysvaltoihin, että vaikka siinä on pidetty MM-kilpailut jo peräti 97 kertaa (1920-luvulla pidettiin useana vuonna kahdet kilpailut vuodessa: talvella ja kesällä), on ne pidetty Yhdysvaltain ulkopuolella vain kerran: vuonna 1997 Kanadassa. Keilailussa PBA:n ammattilaispelaajat hyväksyttiin mukaan kymmenen keilan pelin MM-kilpailuihin ensimmäisen kerran vasta vuonna 2008, jolloin Williams oli jo 48-vuotias. Hän lähtikin silloin mukaan Bangkokissa pidettyihin MM-kisoihin ja voitti niissä kaksi mestaruutta – henkilökohtaisen singles-kilpailun ja henkilökohtaisen masters-kilpailun.
65. Lähetyksissä kommentaattorina toimivan Juhani **Tammisen pukeutumisen** MTV Oy:n omistamalla tv-kanavilla näytettäviin jääkiekkolähetyksiin **suunnittelevana** stylistinä.

URHEILUTIEDON JOUKKUEIDEN SM-KILPAILU 17.10.2015

66. **Kurt Thune.** Teeman toimitusjohtaja ja omistaja Thune on kotoisin Ruotsista. Vuonna 1983 hän ampui Ruotsin edustajana vapaakiväärillä polviasennon EM-hopealle. Samana vuonna hän muutti Suomeen perustamaan ampumavaateyhtiötään – omien sanojensa mukaan ruotsalaista sosiaalidemokratiaa pakoon! Hän ryhtyi myös edustamaan Suomea ammunnessa. Vuonna 1988 hän sai Suomen kansalaisuuden ja osallistui vielä samana vuonna pienoiskivääriampujana olympialaisiin Suomen edustajana. Teeman ampumavaatehdas sijaitsee Forssassa.
67. Robert "Bob" **Charles.** Hän voitti The Open Championships -turnauksen Royal Lytham & St. Annesin kentällä vuonna 1963 tullen ensimmäiseksi vasenkätiseksi golfin major-turnauksen voittajaksi.
68. **Big Lebowski** (*The Big Lebowski*). Tässä veljesten Ethan Coenin ja Joel Coenin ohjaamassa elokuvassa on kaksi Jeffrey Lebowski -nimistä henkilöä. Näistä Jeffrey "Jeff" Bridgesin näyttelemä Jeffrey Lebowski on lempinimeltään Dude ja harrastaa keilailua. Dudeismin kannattajat pitävät Dude Lebowskin ilmentämää elämänsäasettämistä esimerkillisenä.
69. Kalle **Sahlstedt.** Vuonna 1990 short track -luistelun MM-kilpailut pidettiin Amsterdamissa. Kisoissa ensimmäisenä luistelut miesten laji oli 1500 metriä. Siinä Väinölä oli varhaisemmassa alkuerässä kuin Sahlstedt, joten Väinölä on ensimmäisenä short trackin MM-kilpailuissa luistelut suomalainen. 1500 metrin matkalla Sahlstedt sijoittui alkuerässään neljänneksi ajalla 3.05,05, Väinölä puolestaan omassa alkuerässään viidenneksi ajalla 3.02,64. Sekä Sahlstedtin että Väinölä erässä oli kuusi luistelijaa, mutta Sahlstedtin erässä hylätyksi tuli kaksi luistelijaa ja Väinölä erässä yksi, joten tuloksen saaneista kumpikin suomalainen oli eränsä viimeinen kaukana muiden luistelijoiden takana. Pikamatkalla 500 metrillä Sahlstedtin alkuerässä oli neljä luistelijaa ja Väinölä alkuerässä viisi. Kumpikin jäi eränsä jumboksi selvällä erolla muihin erän luistelijoihin: Sahlstedtin neljäs sija tuli ajalla 0.53,19 ja Väinölä viides sija ajalla 0.57,25. 1000 metrin kilpailussa sekä Sahlstedt että Väinölä sijoituivat alkuerässään kuudensiksi. Sahlstedtin aika oli 1.51,49 ja Väinölä aika 1.56,19. Väinölä erässä luistelijoina oli kuusi. Sahlstedtin erässä oli seitsemän luistelijaa, joista yksi hylättiin. Tälläkin matkalla sekä Sahlstedt että Väinölä jäivät kauaksi muista erässään tuloksen saaneista luisteliijoista. Kyyti oli siis molemmille suomalaisluisteliijoille sikäli kylmää, että kumpikaan heistä ei pystynyt millään matkalla voittamaan yhtäkään hyväksytyksi maaliin päässyttä luistelijaa omassa lähdössään. Short track -luistelulle tyypilliseen tapaan kisoissa tuli jonkin verran hylkäyksiä, mutta niistä luisteliijoista jotka saivat ajan oli 1500 metrillä Sahlstedt kaikkien alkuerien yhteisessä aikavertailussa toiseksi viimeinen ja Väinölä kolmanneksi viimeinen. 500 metrin alkuerissä Sahlstedtia huonomman ajan sai Väinölä lisäksi neljä muuta luistelijaa ja Väinölä huonomman ajan sai kolme luistelijaa. Tämän matkan selvästi huonomman alkueräajan luisteli kanadalainen Laurent Daignault, joka oli niin korkean tason luistelija, että asian täytynee selittyä kaatumisella kesken matkan tai jollain muulla vastaavalla suurella ongelmalla. 1000 metrin kilpailun alkuerissä Sahlstedtia huonomman ajan sai Väinölä lisäksi viisi muuta luistelijaa ja Väinölä huonomman ajan sai neljä luistelijaa. Toiseksi huonomman alkueräajan matkalla luisteli Yhdysvaltain John Coyle, minkä myös täytynee johtua kaatumisesta samoin perustein jotka jo mainittiin 500 metrin kilpailussa kanadalaisluistelijan yhteydessä. Matkojen yhteispisteissä miesten tuloluetteloon pääsi 56 luistelijaa. Sahlstedt sijoittui yhteispisteissä jaetulle 44:nnele sijalle jättäen taakseen 10 luistelijaa. Väinölä puolestaan jäi jaetulle 54:nnele sijalle joka samalla oli myös jaettu viimeinen sija. Jääkiekon miesten Suomen mestaruudet Sahlstedt on voittanut Turun Palloseuran joukkueessa pelikausilla 1998/1999, 1999/2000 ja 2000/2001 sekä Oulun Kärppien joukkueessa kausilla 2006/2007 ja 2007/2008. Jääkiekkomaatotteluita hän on pelannut seitsemän.
70. a) **Lumi-Toukola.** Myös vuonna 2014 Lumi-Toukola oli aikomus pitää, mutta jäi lopulta pitämättä: ensin se jouduttiin siirtämään Lappiin Etelä-Suomen lumenpuutteen vuoksi ja sitten perumaan kokonaan ilmoittautuneiden joukkueiden vähäisyyden vuoksi. Tommi Roimelan kertoman mukaan Lumi-Toukolassa miesten viesti oli aivan alkuun kahdeksanosuuskainen ja naisten viesti viisiosuuskainen. Tästä osuusmäärät sitten jossain vaiheessa putosivat naisilla neljään ja miehillä ensin seitsemään ja sitten viiteen. b) **Viertolan sakk**i tai vain **Viertola.** Kuntosarjan mukanaolon alkuvuosina tuloluetteloissa esiintyy nimi Viertolan sakk, mutta myöhemmin nimi vaikuttaa lyhentyneen pelkäksi Viertolaksi. Sekä Lumi-Toukola että Viertolan sakk -nimet on Jukolan viestin tavoin otettu Aleksis Kiven (oik. Alexis Stenvall) kirjoittamasta romaanista *Seitsemän veljestä*. Kirjassa päähahmoina olevien veljesten kotitalo Jukola sijaitsee Toukolan kylässä, jossa on myös Viertolan kartano.
71. Luciana **Aymar**, edusti **Argentiinaa**. Olympialaisissa Argentiina sijoittui toiseksi vuosina 2000 ja 2012 sekä kolmanneksi vuosina 2004 ja 2008.
72. a) Vuoden **2015** – Silloin Ruotsin Falunissa pidetyistä MM-kilpailuista Pohjoismaille tuli yhteensä 13 kultamitalisijaa: Norjalle 11 ja Ruotsille kaksi. Mikäli samalla kertaa käydyistä olympia- ja MM-kilpailuista laskettaisiin mitalisijat erikseen niin edelle nousisi vuosi 1964, jolloin Innsbruckin olympialaisten pohjoismaisten hiihtolajien kilpailuista (ainakin maastohiihto pidettiin Seefeldissä) Pohjoismaihin meni seitsemän olympia- ja samalla myös seitsemän MM-kilpailun voitto. b) Vuoden **1925** – Silloin Tšekkoslovakian Janské Lázněssä (paikan siihen aikaan Suomessa yleisemmin käytetty saksankielinen nimi on Johannisbad) pidetyissä MM-kilpailuissa Pohjoismaat jäivät kokonaan ilman kultamitalisijoja. Ainoa Pohjoismaiden mitali niistä kisoista oli Norjan Henry Ljungmannin hopea mäkihypyssä. Tanskan hiihtoliitto perustettiin vuonna 1938 ja Islannin hiihtoliitto vuonna 1946, joten nämä maat eivät ole voineet kilpailujen aloittamisesta saakka hiihdon arvokisoihin osallistua. Kysymyksenlaatiija ei ollut huomionnut sitä seikkaa, että Kansainvälisen hiihtoliiton (FIS) kongressien yhteydessä vuosina 1925, 1926, 1927, 1929, 1930, 1931, 1933, 1934 ja 1935 pidetyt kilpailut saivat MM-arvon vasta takautuvasti vuonna 1965. Tämä mahdollistaisi sellaisen tulkinnan, että b)-kohdan vastauksiksi kelpaisivat vuodet 1970, 1972, 1974 ja 1980, joina kunakin Pohjoismaat saavuttivat kaksi arvokisavoittoa. Kohtaan ehdotettiin vuosia 1972 (Tuusulanjärvi II), 1974 (Kymenlaakso ja Lauttasaari) sekä 1980 (Äänekosken sarjakuvaseura). Mikäli tämä vaikuttaisi joukkueiden järjestykseen niin pitäisi vakavasti pohtia myös niiden vastausten hyväksymistä mutta joukkueiden järjestykseen ei ole vaikutusta

URHEILUTIEDON JOUKKUEIDEN SM-KILPAILU 17.10.2015

yksinomaan tämän kysymyksen arvostelemisella toisin. Pisteiden välein lopputuloksissa olleet Itä-Suomen ja Varsinais-Suomen joukkueet vastasivat kumpikin b-kohtaan 1925.

73. **Tupu-Hupu-Lupu-ketju.** Myöhemmin samaa nimeä on käytetty ainakin myös Ville Peltosen, Saku Koivun ja Jere Lehtisen Suomen jääkiekkomaajoukkueessa 1990-luvulla muodostamasta hyökkäysketjusta. Nimi tulee sarjakuvahahmo Aku Ankan kolmen veljenpojiksi kutsuttavan sisarenpojan nimistä. Tarkoituksena kaiketi on kuvastaa pelaajien nuorta ikää.
74. Urheilija on Miro **Määttänen.** Hänen paras keihäänheittotuloksensa 700 gramman keihäällä vuonna 2013 oli 79,94. Vuoden 2013 heinäkuussa pidettiin silloin vielä Ukrainan kontrolloimassa Donetskissa yleisurheilun alle 18-vuotiaiden MM-kilpailut joihin Määttänen ei osallistunut koska niiden kanssa samaan aikaan olivat Meksikossa lentopallon alle 19-vuotiaiden nuorten MM-kilpailut ja Määttänen pelasi niissä Suomen joukkueessa. Nuorten olympialaisissa hän kilpaili **beach volleyssa** (rantalentopallo), jossa parinsa Santeri Sirénin kanssa sijoittui neljänneksi. Määttäsen ja Sirénin saavuttama neljäs sija oli paras noista kisoista pelkästään suomalaisvoimin tullut sijoitus. Suomalainen Mirjam Tuokkola saavutti kisoista pronssimitalin jousiammunnan parikilpailussa, johon pyrittiin muodostamaan ennalta ajatellen mahdollisimman tasaväkiiset sekasukupuoliset parit siten, että parin ampujat eivät ole keskenään samasta maasta. Tuokkolan parina ampui kanadalainen Eric Peters.
75. Sami **Vatanen** ja Aleksandr **Barkov.** Barkov on ainakin toisinaan käyttänyt nimessään lisämäärettä Jr. erotuksena myös jääkiekkoilijana tunnetusta samannimisestä isästään. Venäläinen Metallurg Novokuznetsk varasi Vatasen varausnumerolla 2 vuoden 2010 KHL:n varaustilaisuudessa. Venäläinen Lokomotiv Jaroslavl varasi Barkovin varausnumerolla 2 vuoden 2012 KHL:n varaustilaisuudessa. Barkov on Suomen lisäksi myös Venäjän kansalainen. Barkov varattiin myös pohjoisamerikkalaiseen NHL-liigaan varausnumerolla 2. Hänen yhteenlaskettu varausnumeronsa KHL- ja NHL-liigoista on pienin kaikista niistä pelaajista, jotka on varattu sekä KHL- että NHL-liigoihin.
76. Sanmarinolainen Massimo **Bonini.** San Marinon jalkapalloliitto perustettiin jo vuonna 1931, mutta Euroopan jalkapalloliitto (UEFA) hyväksyi sen jäsenekseen vasta vuonna 1990. Niinpä San Marinolla ei ollut jalkapallossa ollenkaan maajoukkueitoimintaa ennen kuin epävirallisessa ottelussa ensimmäisen kerran vuonna 1986 ja Kansainvälisen jalkapalloliiton (FIFA) auktorisoimassa ottelussa ensimmäisen kerran vuonna 1990. Aiemmin sanmarinolaiset jalkapalloilijat rinnastettiin kansainvälisissä suhteissa italialaisiin. Maajoukkuekysymys ei sikäli ollut käytännössä kovin pinnalla, että sanmarinolaiset pelaajat harvoin olivat tarpeeksi hyviä, että heitä olisi Italian maajoukkueisiin tarvinnut ajatella. Bonini sen sijaan oli jo nuorena italialaisten nuorten parhaimmiston tasolla. Hänet otettiin Italian nuorten maajoukkueeseen, jossa pelasi yhdeksän ottelua vuosina 1980-1983. Hän raivasi tiensä torinolaisen huippuseuran Juventuksen vakiokokoonpanoon useiden vuosien ajaksi. Juventuksessa paras saavutus hänen aikanaan oli Euroopan cupin voitto kaudella 1984/1985. Seurajoukkue-esityksistä päätellen ei olisi ollut ainakaan kokonaan pois laskuista, että hän olisi voinut päästä Italian yleisen sarjankin maajoukkueeseen. Sääntöjä oli kuitenkin muutettu niin, että San Marinon kansalaiset eivät enää voineetkaan pelata Italian maajoukkueessa, vaikka näin oli vielä Boninin junioriaikana voinut tehdä. Bonini ei myöskään halunnut luopua San Marinon kansalaisuudesta ja ottaa tilalle Italian kansalaisuutta. San Marinon jalkapallomaajoukkueen ensimmäinen Fifan auktorisoima ottelu oli 14. marraskuuta 1990 Sveitsiä vastaan. Silloin kentällä oli myös 31-vuotias Bonini. Hän pelasi San Marinon maajoukkueessa kaikkiaan 19 ottelua ja toimi vielä San Marinon maajoukkueen päävalmentajanakin vuosina 1996-1997.
77. **Lake Placidin** talviolympialaisissa vuonna **1932** ja **Innsbruckin** talviolympialaisissa vuonna **1976.** Vuoden 1932 poisjäännin syy liittyy tavalla tai toisella kisojen pitämiseen suuren laman aikana Yhdysvalloissa Ruotsista katsoen pitkän ja kalliin matkan päässä. Vuonna 1932 olympialaisten jääkiekkoturnaukseen osallistui vain neljä joukkuetta: Kanada, Yhdysvallat, Saksa ja Puola. Ruotsin poisjäänti vuoden 1976 kisoista liittyi olympialaisissa sovellettuihin amatöörisääntöihin. Ruotsissa aloitti vuoden 1975 syksyllä toimintansa uusi jääkiekon pääsarja Elitserien. Siitä pyrittiin tekemään avoimesti ammattilaisliiga. Niinollen lähtökohtana oli, että Elitserienin pelaajat ovat ammattilaisia eivätkä edustuskelpoisia olympialaisissa. Ruotsi keräsi kyllä vuonna 1975 olympialaisia silmälläpitäen joukkueen sellaisten ruotsalaisseurojen pelaajista, jotka eivät olleet pelikaudella 1975/1976 mukana Elitserienissä, mutta Ruotsin jääkiekkoliitto päätti kuitenkin jättää projektin kesken ja olla lainkaan osallistumatta olympialaisten jääkiekkoturnaukseen. Osasyys on esitetty myös sitä, että Ruotsin osallistumisen kisoihin olisi pelätty kilpailevan Elitserienin kanssa ruotsalaisen jääkiekkoyhteisön mielenkiinnosta.
78. **Jalkapallossa.** Rantanen on ainakin suomalaisista ainoa kaikkiin työläisolympialaisten kesäkisoihin osallistunut urheilija. Myöskään muiden maiden urheilijoista ei ole tiedossa kaikissa kolmissa kisoissa kilpailleita urheilijoita. Työläisolympialaisten kilpailijoista on toki säilynyt tietoa varsin vaivallisesti. Kilpailussa jaetuissa kysymyspaperissa oli vahingossa Rantasen etunimenä Eino sijasta Kalle, mutta Hämeen joukkue tunsikin asian hyvin, huomasi erheen välittömästi ja huomautti siitä kysyjälle. Sen ansiosta kysymys päästiin korjaamaan suullisesti muillekin joukkueille.
79. Espanjalainen **Málaga Club de Fútbol** – pelikaudella 2012/2013. Unesco on Yhdistyneiden Kansakuntien koulutus-, tiede- ja kulttuurijärjestö.
80. **Uruguay.** Sinä vuonna maa ei ollut talviolympialaisissa mukana ollenkaan. Kesäolympialaisissa sitä edusti ainostaan jalkapallojoukkue, joka voitti olympiaturnauksen. *Sports-reference.com*-sivusto laskee kultamitalisteiksi ne pelaajat, jotka pääsivät kentälle jossain pelissä turnauksen aikana. Tällaisia pelaajia oli siis 17. Esimerkiksi Kansainvälisen olympiakomitean internetsivulla puolestaan mainitaan mitalisteina koko 22-miehin joukkue, jonka jäsenistä siis viisi ei päässyt kisoissa ollenkaan pelaamaan. Sitä ei ole kysymyksenlaatijalla tiedossa onko kultamitali todella annettu 22:lle tai edes 17:lle pelaajalle vai esimerkiksi vain loppuottelussa pelanneille 11:lle kuten jalkapallossa on ainakin MM-kilpailuissa takavuosikymmeninä ollut tapana.

URHEILUTIEDON JOUKKUEIDEN SM-KILPAILU 17.10.2015

81. Valentin **Ivanov**. Venäläisen Ivanovin isä Valentin Ivanov edusti Neuvostoliittoa vuoden 1962 jalkapallon MM-lopputurnauksessa, jossa teki neljä maalia. Sillä määrällä hän jakoi turnauksen maalikuninkuuden niinkään neljä maalia mieheen tehneiden Unkarin Flórián Albertin, Brasilian Garrinchan, Jugoslavian Dražan Jerkovićin, Chilen Leonel Sánchezin ja Brasilian Vaván kanssa. Perheen menestynein urheilija on nuoremman Valentin Ivanovin äiti ja vanhemman Valentinin leski – voimistelun joukkuekilpailuissa kaksi olympiakultaa (vuosina 1956 ja 1960) ja kaksi maailmanmestaruutta (Moskovassa vuonna 1958 ja Prahassa 1962) voittanut ja henkilökohtaisissa kilpailuissa hypyn MM-hopealle (1958) yltänyt Lidija Ivanova, joka vuoteen 1959 asti oli sukunimeltään Kalinina.
82. Vuoden **1998**. Silloin Suomen Mika Myllylä voitti miesten 30 kilometrin hiihdon lumisateessa erittäin hitaassa kelissä tuloksella 1.33.55,8. Naisten 30 kilometrin hiihdon olympiavoittotuloksista huonoin on Italian Gabriella Paruzzin 1.30.57,1 vuodelta 2002. Suomen Jani Soininen voitti vuoden 1998 olympialaisissa mäkihypyn normaalimäen henkilökohtaisen kilpailun tuloksella 234,5 pistettä. Naisten normaalimäen henkilökohtaisen kilpailun ainoa ja siten myös huonoin olympiavoittotulos on Saksan Carina Vogtin 247,4 pistettä vuodelta 2014.
83. a) **Vesipallon**. Hän kuului olympiakullan voittaneeseen Unkarin joukkueeseen vuosina 1932 ja 1936. Hän oli Saksan miehittämässä Unkarissa kansallissosialistisen Nuoliristi-puolueen valtakaudella vuosina 1944-1945 puolueen ja saksalaismiehityksen vastustaja ja mm. juutalaisia vainonneiden poliisijoukkojen varakomentajana. Vuonna 1945 Neuvostoliitto valloitti Unkarin ja Nuoliristi menetti valta-asemansa. Neuvostoliiton järjestämässä poliittisessa oikeudenkäynnissä Homonnai tuomittiin poissaolevana kuolemaan. Homonnai oli paennut Argentiinaan, josta Unkari, Neuvostoliitto, muut toisen maailmansodan liittoutuneisiin kuluneet maat tai Israel eivät koskaan saaneet häntä kiinni vaan jossa hän koki luonnollisen kuoleman vuonna 1969. b) **Naisten 4 x 100 metrin vapaauintiviestin**. Olympiakulta tuli Unkarin joukkueessa vuonna 1952. Samoissa olympialaisissa hän voitti myös henkilökohtaisen 100 metrin vapaauintin kullan. Vuonna 1935 syntyneen Katalin Szöken sukunimi oli ollut aluksi Homonnai, mutta toisen maailmansodan jälkeen poliittisten tuulien käännyttyä hänen sukunimekseen vaihdettiin huonomaineiseksi muuttuneen isänsä nimen sijalle Katalinin äidin tyttönimi Szöke. Myöhemmin Katalin Szöke oli jonkin aikaa naimisissa vesipallon pelaaja- ja valmentajasuuruus Kálmán Markovitsin kanssa ja käytti silloin sukunimeä Markovits. Erottuaan Kálmán Markovitsista hän avioitui niinkään aikanaan vesipalloa Unkarin maajoukkueessa pelanneen Arpad Domjanin kanssa. Tämän avioliiton aikana Katalin käytti aluksi sukunimeä Domjan ja myöhemmin Yhdysvaltoihin asumaan asettuneen pariskunnan sukunimi muuntui englannin kielelle sopivampaan kirjoitusasuun Domyan.
84. a) Kaarlo **Väkevä**. Hänen pitkäaikaisessa asuinmaassaan Ruotsissa sukunimestä käytettiin muotoa Wäckewä. Hän menehtyi vuonna 1932 Tanskan Aalborgissa Hougaardia vastaan käymänsä amatööriyrkkelyottelun päätyttyä. Väkevä hävisi ottelun tuomariäänillä ja ehti onnitella voittanutta Hougaardia, mutta menetti heti sen jälkeen tajuntansa kehässä ja kuoli aivoverenvuotoon matkalla sairaalaan. Kuoleman osasyynä on joissain lähteissä tarjottu muitakin selityksiä kuin varsinaisia otteluvammoja, kuten esim. liiallisesta painonpudotuksesta johtuvaa aivoja suojaavan kerroksen ohenemista. Väkevän vastustajana olleen Hougaardin etunimeä ei suomalaisessa nyrkkeilykirjallisuudessa vaikuta esiintyvän. b) Ilmari **Vartia**. Hän sai silloin Lüchowin kalvasta piston kainaloonsa miekkailun MM-kilpailuissa Tukholmassa vuonna 1951 joukkuekilpailun ottelussa. Vartia hyökkäsi ja Lüchow väisti hyökkäyksen sekä suoritti vastapiston eli ripostin. Tämä pisto lävisti kainalosaumasta Vartian miekkailutakin ja ulottui hänen keuhkoihinsa asti. Vartia ehti piston saatuaan todeta, ettei hänellä ole hätää, mutta menetti sen jälkeen tajuntansa. Hänet vietiin sairaalaan hätäleikkaukseen, jonka aikana hän kuitenkin kuoli. Vartian hengen vaatinut tapaus vaikutti ratkaisevasti siihen, että vuonna 1952 Kansainvälinen miekkailuliitto (FIE) asetti säännön, jonka mukaan miekkailijoiden tulee käyttää miekkailutakin alla suojaaliiviä eli plastronia.
85. **Krikettiin**. Museo on Lontoossa St Johns Woodissa Lord's Cricket Ground -stadionin tiloissa sijaitseva Marylebone Cricket Clubin (MCC) museo MCC Museum. Se laskee kokoelmansa keräämisen alkuaikakohdaksi vuoden 1864. Marylebone Cricket Club on perustettu vuonna 1787 ja on kriketihistorian vaikutusvaltaisin järjestö. Kriketin pelisäännöt seura julkaisi ensimmäisen kerran vuonna 1788 ja se laatii yhä nykyäänkin säännöt, joita maailman krikettiyhteisö pitää virallisina sääntöinä. Vuonna 1993 tapahtuneeseen Kansainvälisen krikettiliiton (International Cricket Council, ICC) perustamiseen asti MCC toimi muussakin mielessä kuin pelisääntöjen määrittelyn osalta kriketin kansainvälisenä kattojärjestönä. Jahangir Khan kuului Brittiläisen Intian kriketinpelaajien parhaimmista 1930-luvulla. Hän opiskeli Englannissa Cambridgen yliopistossa, jonka joukkueessa pelasi MCC:n joukkuetta vastaan vuonna 1936 Lord's Cricket Groundilla ottelussa, jossa varpunen sattui hänen heittämiensä pallon lentoradalle.
86. a) Vuoden **1970**. Lohkossa pelasivat Romanian lisäksi vuoden 1966 maailmanmestari Englanti sekä molemmat vuoden 1962 MM-loppuottelijat: voittanut Brasilia ja hävinnyt Tšekkoslovakia. Tästä kuolemanlohkosta pääsivät jatkopeleihin Brasilia ja Englanti. b) **Costa Rica**. Kyseessä oli alkulohko D, jonka muut maat olivat vuosien 1930 ja 1950 maailmanmestari Uruguay, vuosien 1934, 1938, 1982 ja 2006 maailmanmestari Italia sekä vuoden 1966 maailmanmestari Englanti. Costa Rican lisäksi lohkoista pääsi jatkopeleihin Uruguay.
87. Esko **Saira**. Hän ylsi olympialaisissa 4 x 7,5 kilometrin ampumahiihtoviestin hopealle vuosina 1972 ja 1976. Kummankin olympiamitalin voittamisen aikaan hänen seuransa oli Lemminkäinen.
88. **Arenberg**. Arenbergin aatelissuvusta tuli erittäin vaikutusvaltaisen Alankomaissa 1500-luvulla. Suku hallitsi läänityksiä nykyisen Saksan alueella 1800-luvulle Napoleonin kukistumiseen asti. Suvulla oli maaomistuksia myös Ranskan ja Belgian rajaseuduilla, mistä syystä nimi esiintyy tuon alueen paikannimistöissä. Castingin maalitalun nimitys juontuu sukuun kuuluneesta Pierre de Arenbergista, joka oli ranskalaisen urheilukalastuksen/castingin uranuurtaja 1800-luvun lopulla ja 1900-luvun alussa.
89. **Pikaluistelu ja jousiammunta**. Pikaluistelussa Suomen viimeisin olympiavoitto on Kaija Mustosen 10. helmikuuta 1968 saavuttama naisten 1500 metrin kilpailun voitto. Vuoteen 2015 mennessä pikaluistelun menestynein maa olympialaisissa on Alankomaat, joka on kerännyt olympialaisten pikaluistelussa 35 kultamitalisijaa. Alankomaiden

URHEILUTIEDON JOUKKUEIDEN SM-KILPAILU 17.10.2015

ensimmäinen pikaluistelun olympiavoitto oli Carry Gejssenin 11. helmikuuta 1968 saavuttama naisten 1000 metrin kilpailun voitto. Jousiammunnassa Suomen ainoa ja siten myös viimeisin olympiavoitto on Tomi Poikolaisen vuonna 1980 saavuttama miesten kilpailun voitto. Vuoteen 2015 mennessä jousiammunnan menestynein maa olympialaisissa on Etelä-Korea, joka on kerännyt olympialaisten jousiammunnassa 19 kultamitalisijaa. Etelä-Korean ensimmäinen jousiammunnan olympiavoitto oli Seo Hyang-sunin vuonna 1984 saavuttama naisten kilpailun voitto. Mikäli vain näytöslajina olympialaisissa olleet urheilumuodot huomioitaisi niin joukkoon kuulunee myös nopeuslasku. Se on ollut olympialaisissa vain vuoden 1992 talvikisoissa. Sen menestynein maa on miesten kilpailussa kaksoisvoiton (kultaa Michael Prüfer ja hopeaa Philippe Goitschel) saanut Ranska. Naisten kilpailun voitti Suomen Tarja Mulari. Molempien sukupuolten loppukilpailut käytiin samana päivänä (22. helmikuuta). Kysymyksenlaatikolla ei ole tietoa kumpi kilpailuista ratkesi ensin, mutta valistunut arvaus voisi olla, että naisten kilpailu on päättynyt aiemmin.

90. Vesa **Laukkanen**. Hän kilpaili olympialaisissa 3000 metrin estejuoksussa vuonna 1980 karsiutuen välierässä. Kuva on vuoden 1976 olympialaisista, jolloin hän 10 000 metrin juoksun jälkeen tuli katsomosta kentälle juoksemaan kilpailussa kultamitalin voittaneen Virénin kanssa kunniakierrosta.
91. Daniil **Kvjat** ja Carlos **Sainz**. Sainz käytti vielä vuonna 2011 nimensä yhteydessä lisämäärettä Jr. erottautuakseen ralliautoilijana tunnetusta isästään Carlos Sainzista, mutta on sitemmin luopunut lisämääreen käytöstä. Pohjois-Euroopan sarjassa Sainz voitti tuolla kaudella myös kuljettajien mestaruuden. Kvjat ja Sainz olivat Red Bullin kehitysohjelmaan kuuluneita kuljettajia ja Koiranen Motorsport oli tuolloin yhteistyössä Red Bullin kanssa. Venäläinen Kvjat onkin ajanut vuonna 2015 Formula 1-luokassa Red Bull-tallin ja espanjalainen Sainz toisen Red Bull -konsernin omistaman tallin Toro Rosson autolla. Kysymyksen sanamuoto oli sikäli hieman harhaanjohtavasti asetettu, että molemmissa sarjoissa koko kauden ajaneiden Kvjatin ja Sainzin lisäksi tallin autoilla ajoivat kauden 2011 aikana myös ruotsalainen John Bryant-Meisner (Eurocupissa koko kauden ajan ja Pohjois-Euroopan cupin kahdeksasta kilpailuviikonlopusta seitsemänä), suomalainen Joni Wiman (Eurocupin seitsemästä kilpailuviikonlopusta neljänä ja Pohjois-Euroopan cupin kahdeksasta neljänä), virolainen Hans Villemi (Euroopan cupissa viitenä ja Pohjois-Euroopan cupissa kahtena viikonloppuna) ja virolainen Karl-Oskar Liiv (Pohjois-Euroopan cupissa yhtenä viikonloppuna). Pohjois-Euroopan cupissa (eli kysymyksessä mainituista sarjoista vähäarvoisempina pidetyssä) Wiman saavutti yhden lähdön voiton (Sainz voitti 10 ja Kvjat kuusi lähtöä ja vain kolmen lähdön voitto meni muiden tallien kuljettajille). Koiranen Motorsport -tallin johtaja on suomalainen Marko Koiranen. Kvjat ajoi Koiranen Motorsportin tallissa kaksi Formula Renault'n Eurocupin lähtöä jo vuonna 2010 ja ajoi koko kauden Eurocupissa myös vuonna 2012. Vuonna 2015 Formula 1 -luokassa ajaneista kuljettajista Koirasen tallissa on ajanut myös Valtteri Bottas Formula Renault'n Pohjois-Euroopan cupissa vuonna 2007.
92. Aila **Wägg**. Joissain lähteissä sukunimi on kirjoitettu Vägg. Hän on ainoa hevosen ravikuningattareksi ohjastanut nainen. Ravikuninkaaksi ei kukaan nainen ole hevosta ohjastanut.
93. **Kultaa, kunniata, kyyneleitä**. Kyseisessä kirjasarjassa oli tarkoitus julkaista kaikkien suomalaisten siihenastisten olympiamitalistien pienoiselämäkerrat. Vuonna 1948 miesten keihäänheiton olympiakullan voittaneen Rautavaaran elämäkerta on kirjasarjan osassa nro 3, jossa käsitellään vuosien 1948-1960 olympiamitalistit. Teossarja oli tarkoitettu viisiosaiseksi. Osat on numeroitu siten, että mitä pienempi on numero sitä varhaisempien olympialaisten mitalisteja osa käsittelee. Sarjan osat eivät kuitenkaan ilmestyneet numerjärjestyksessä. Osat 1 ja 2, joiden oli tarkoitus käsitellä toista maailmansotaa edeltävän ajan olympiamitalistit, eivät ole vielääkään ilmestyneet ja kaiketi jäänevätkin ilmestymättä. Sarjasta on siis olemassa vain osat numeroiltaan 3, 4 ja 5. Rautavaara harrasti 1970-luvun lopulla kuntouintia ja aikomus oli ottaa hänestä kuvia tämän harrastuksensa parissa. Kaatumisen jälkeen hänet vietiin terveyskeskukseen, jossa ei kuitenkaan havaittu aivoverenvuotoa ja hänet päästettiin kotiinsa, johon hän matkusti *Kultaa, kunniata, kyyneleitä* -kirjaa varten kuvia ottaneen valokuvaaja Pentti Pekkalan auton kyydissä ja jossa seuraavana yönä kuoli.
94. **Saksan Liittotasavaltaan** (Länsi-Saksaan) – Schönau am Königseen kunnassa Baijerissa sijaitseva Königseen kelkkarata. Sekä vuodeksi 2014 talviolympialaisia epäonnistuneesti hakenut itävaltalainen Salzburg että vuodeksi 2018 talviolympialaisia epäonnistuneesti hakenut saksalainen München kaavailivat hakemuksissaan kelkkailujen pitämistä Königseen radalla.
95. Erki **Nool** – vuoden 2000 olympialaisissa. Virolainen Nool on kyllä ollut paras olympialaisten kymmenottelun seiväshypyssä sekä vuonna 1996 (samalla tuloksella kahden muun kilpailijan kanssa), että vuonna 2004, mutta ei siis vuonna 2000, jolloin voitti olympiakullan. Vuoden 1996 olympialaisissa hän sijoittui kymmenottelun yhteistuloksissa kuudenneksi ja vuoden 2004 olympialaisissa kahdeksanneksi. Vuonna 2000 hänen parhaat sijoituksensa osalajeissa olivat toiset sijat 100 ja 400 metrin juoksussa sekä pituushypyssä.
96. a) Eemil **Halosen** b) Urho **Veneskoski**. Hän oli mukana voittamassa pesäpallon Suomen mestaruutta heti ensimmäisellä kerralla kun mestaruudesta pelattiin eli vuonna 1922, ja uudelleen vuosina 1923, 1926 ja 1927. Veistos kuvaa Veneskoskea ilman mailaa, mutta lyöntiin valmistautumista muistuttavassa asennossa. Veistos on tehty vuonna 1920, joten pesäpallolyönti ei sikäli voine olla kyseessä, että pesäpallopeliä ei silloin varsinaisesti ollut vielä keksitty. Kyseessä lienee siis lähinnä pitkäpallon lyönti. Palkinto oli alun alkaen tarkoitettu annettavaksi pallonlyönnin Suomen mestarijoukkueelle kiertopalkinnoksi aikana, jona pallonlyöntipelin lajisäännöt olivat nopeassa kehityksessä. Sen lahjoitti kiertopalkinnoksi Lassila & Tikanoja Oy. Kysymyksenlaatikolla ei ole ehdittiinkö sitä antaa palkinnoksi pitkäpallossa. Siinä lajissa saatiin Suomen mestari varsinaisesti selvitettyä vain kerran – vuonna 1920. Vuoden 1921 pitkäpallon Suomen mestaruus olisi monien sekaannuksien jälkeen myönnetty Helsingin Pallonlyöjille jonka joukkueessa oli pelannut myös Veneskoski, mutta seura kieltäytyi ottamasta vastaan kabinettipäätöksellä annettavaa mestaruutta.

URHEILUTIEDON JOUKKUEIDEN SM-KILPAILU 17.10.2015

97. a) **Skeleton-mahakelkkailun.** Olympialaisissa tässä lajissa on kilpailtu vuosina 1928, 1948, 2002, 2006, 2010 ja 2014. b) **National Basketball Association,** lyhenteeltään NBA. Kyseessä on siis pohjoisamerikkalainen koripallosarja. Yrjövuori (Amerikassa hänen sukunimensä esiintyy yleensä muodossa Yrjovuori) on toiminut NBA:ssa Los Angeles Lakersin joukkueessa pelaajien terveydestä huolehtivana kunto- ja fysiikkavalmentajana, lihahuoltajana yms. tehtävissä (hänen englanninkielinen tittelinsä on Sports Massage Therapist) ilmeisesti vuodesta 2004 (joidenkin tietojen mukaan 2003) alkaen lopettaen tehtävässä hetkeksi vuonna 2011, mutta palaten pienen tauon jälkeen takaisin. Hänen joukkueessaoloaikanaan Lakersin mestaruuteen ovat päätyneet pelikaudet 2008/2009 ja 2009/2010.
98. **Shakki.** Avaruuslennoilla shakkia on pelattu esim. neuvostoliittolaisen Sojuz 9 -aluksen lennolla vuonna 1970, jolloin aluksessa olleet kosmonautit Vitali Ivanovits ja Andrian Nikolajev pelasivat paitsi toisiaan vastaan myös parina radion välityksellä ottelun Maassa lennon komentokeskuksessa ollutta kosmonauttia Viktor Gorbakoa vastaan. Radio-ottelu päättyi tasapeliin.
99. **Nurmihiihdossa** eli ruohikkohiihdossa. Kyseessä on lumettomalla nurmipinnalla tapahtuva alppihiihto. Siihen kuuluvat jokseenkin samat osalajit kuin lumella laskettavaan alppihiihtoonkin, eli pujottelu, suurpujottelu, supersuurpujottelu, syöksylasku, superyhdistetty (aiemmin (alppi)yhdistetty) sekä paripujottelu.
100. Toivo **Tuomela** (ent. Häggman). Hän saavutti yleisurheilun SM-kilpailuissa vuonna 1910 hopeamitalin moukarinheitossa sekä pronssin kuulantyylin molempien käsien yhteistuloksessa ja antiikin tyylin kiekonheitossa. Myös vuonna 1909 hän sijoittui SM-kilpailuissa kolmanneksi kuulantyylin molempien käsien yhteistuloksessa ja antiikin tyylin kiekonheitossa. Vesa-Matti Peltola huomautti, että vuonna 1909 kuulantyylin molempien käsien yhteistulos ja antiikin tyylin kiekonheitto eivät kuitenkaan välttämättä olleet virallisia mestaruuslajeja. Esa Laitisen kirjan mukaan sinä vuonna yleisurheilun SM-kilpailuissa olisi jaettu Suomen urheilukuninkuustittelin lisäksi urheilumestaruus juoksusarjassa, hyppysarjassa, heittosarjassa ja käyntisarjassa. Heittosarjaan kuuluneet neljä osalajia olivat kuulantyylin molemmilla käsillä, kiekonheitto molemmilla käsillä, kiekonheitto antiikin tyyliin sekä keihäänheitto molemmilla käsillä. Elmer Niklander oli tuona vuonna varsinaisen heittämisen osalta paras, mutta hänelle ei annettu mestaruutta koska ei osallistunut kilpailuissa olleen yhteisohjelman (voimistelu) suoritukseen. Näin silti, vaikka yhteisohjelmaan osallistumista ei säännöissä oltukaan määrätty pakolliseksi. Niklanderin hylkäyksen vuoksi heittomestaruuden voitti Juho Soini. Ristiriitaista tietoa on siitä, onko Niklander hylätty myös osalajien tuloksista vai ainoastaan heittosarjan yhteistuloksista. Tuomelan kuoleman mainitaan aiheutuneen vuonna 1917 tapahtuneen vilustumisen jälkitaudeista. Diagnoosi ei sinänsä vaikuta kovin nykyaikaiselta. Toivo Tuomelaa tunnetumpi urheilija lienee hänen veljensä Uno Häggman (myöh. Uuno Tuomela), joka sijoittui neljänneksi olympialaisten viisiottelussa vuonna 1906.

Lisäkysymys: **50.** He olivat livo Niskanen ja Sami Jauhojärvi (olympiavoiton tuonut laji miesten hiihdon parisprintti vuonna 2014), Satu Mäkelä-Nummela (o.s. Mäkelä)(naisten trap-ammunta 2008), Janne Lahtela (freestylehiihdon miesten kumparelasku 2002), Samppa Lajunen (yhdistetyn hiihdon normaalikilpailu, sprinttikilpailu ja joukkuekilpailu 2002), Hannu Manninen, Jari Mantila ja Jaakko Tallus (yhdistetyn hiihdon joukkuekilpailu 2002), Arsi Harju (miesten kuulantyylin 2000), Thomas Johanson ja Jyrki Järvi (purjehduksen 49er-luokka 2000), Jani Soininen (mäkihypyn normaalimäki 1998), Heli Rantanen (naisten keihäänheitto 1996), Mikko Kolehmainen (miesten 500 metrin kajakkisyöksykömelonta 1992), Marjut Rolig (o.s. Lukkarinen)(5 km:n hiihto (p) 1992), Toni Nieminen (mäkihypyn henkilökohtainen suurmäki ja joukkuekilpailu 1992), Risto Laakkonen ja Mika Laitinen (mäkihypyn joukkuekilpailu 1992), Tapio Korjus (miesten keihäänheitto 1988), Marjo Matikainen-Kallström (o.s. Matikainen)(5 km:n hiihto (p) 1988), Ari-Pekka Nikkola (mäkihypyn joukkuekilpailu 1988 ja 1992), Jari Puikkonen ja Tuomo Ylipulli (mäkihypyn joukkuekilpailu 1988), Arto Härkönen (miesten keihäänheitto 1984), Jouko Salomäki (kreikkalais-roomalaisen painin alle 74 kg:n sarja 1984), Matti Nykänen (vuosina 1996-1998 Paanala)(mäkihypyn henkilökohtainen suurmäki 1984 ja 1988, normaalimäki 1988 ja joukkuekilpailu 1988), Marja-Liisa Kirvesniemi (o.s. Hämäläinen)(5 km:n, 10 km:n ja 20 km:n hiihto 1984), Tomi Poikolainen (miesten jousiammunta 1980), Esko Rechartt (purjehduksen finnjoillaluokka 1980), Pertti Karppinen (miesten yksikkösoutu 1976, 1980 ja 1984), Pertti Ukkola (kreikkalais-roomalaisen painin alle 57 kg:n sarja 1976), Helena Takalo (o.s. Kivioja)(5 km:n hiihto 1976), Matti Pitkänen, Juha Mieto, Pertti Teurajärvi ja Arto Koivisto (4 x 10 km:n hiihtoviesti 1976), Lasse Virén (5000 ja 10 000 metrin juoksut 1972 ja 1976), Pekka Vasala (1500 metrin juoksu 1972), Kaarlo Kangasniemi (painonnoston alle 90 kg:n sarja 1968), Kaija Mustonen (naisten 1500 metrin pikaluistelu 1968), Väinö Markkanen (vapaapistooliammunta 1964), Pauli Nevala (miesten keihäänheitto 1964), Veikko Kankkonen (mäkihypyn normaalimäki 1964), Eugen Ekman (hevosvoimistelu 1960), Väinö Huhtala (4 x 10 km:n hiihtoviesti 1960), Siiri Rantanen (o.s. Lintunen)(3 x 5 km:n hiihtoviesti 1956), Lydia Wideman-Lehtonen (o.s. Wideman, vuosina 1952-1990 Lehtonen)(10 km:n hiihto 1952), Paavo Lonkila (ent. Lång) ja Tapio Mäkelä (4 x 10 km:n hiihtoviesti 1952) sekä Heikki Hasu (yhdistetty hiihto 1948 ja hiihdon 4 x 10 km:n viesti 1952). Lisäksi oli elossa vuoden 1992 talviolympialaisissa näytöslajina olleen naisten nopeuslaskun voittanut Tarja Mulari. Vuoden 1952 kesäolympialaisten yhteydessä järjestetyn pesäpallon näytösottelun voittaneen Pesäpalloliiton joukkueen pelaajista olivat elossa Toivo Ilola, Taisto Lehto ja Viljo Niemi.